

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **N. C. SCHINA****COMITETUL :****GR. CONDURATU**
Consilier la Curtea de
Apel București**D. NEGULESCU**
Profesor la Facultatea
de drept din București**ALEX. CERBAN**
Dr. în Drept din Paris
Profesor Universitar**ALFRED JUVARA**
Dr. în Drept din Paris
Avocat**IOSEF G. COHEN**
Avocat**TR. ALEXANDRESCU**
Fost Prim-Președ. Trib.
AvocatSecretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticeii JudiciareMembru corespondent pentru Paris: **EDOUARD LEVY**, Dr. în Drept, Avocat, Paris**ABONAMENTUL**De aa p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 400 lei
„ Magistrați și Avocați fără supl. 180 „
6 luni prețul cel de sus pe jumătate**APARE ODATA PE SAPTAMANA**
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și AdministrațiaBucurești, Artei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 18/29 —

SUMAR— **Blocarea depozitelor de lei:** Jurnalul Consiliului de Miniștri No. 4171 publicat în „Monitorul Oficial” No. 178 din Noembrie 1921, cu o Notă de d-l avocat I. Cohen;— **Plata datoriilor comerciale în monedă streină** (urmare) de d-l avocat Dr. I. Mateiescu;— **Reformarea legislației penale** Darea de seamă asupra conferinței ținută de d-l E. C. Decusară la Baroul de Ilfov în ziua de 12 cor. de V. Ang.**JURISPRUDENȚA:**— Curtea de Casație s. I: **Elisabeta Știrbei cu M. Mescovici ș. a.** (Obligațiune de a face. Caz când poate fi achitată de altul decât cel obligat. Consecințe. Art. 1093 și 1094 C. civ. Renunțare tacită. Interpretarea ei de instanțele de fond. Obligațiunile impuse acesteia);— Casație s. II: **Gh. Blașek cu Ianoș Sipoș** (Tutorele legal reprensintă pe minor în justiție fără să aibă nevoie de autorizarea consiliului de familie. Art. 344, 319 C. civ. Cazul când în contestațiunea prevăzută de art. 13 l. proprietarilor se pot invoca și motive de fond);— Curtea de apel Buc. s. III: **Firma Export und Import Syndicat & Co. cu V. Macedonsky** (Dacă un român poate deroga dela competența Trib. române, ca să fie judecat de un Trib. strein? Dacă tratatul de pace dela St Germain en Laye a modificat disp. convențiunii dela Haga din 1905), cu o Notă de d-l profesor Al. Cerban;— Trib. I și s. I: **Volf M. Avram cu Oficiul de închiriere Iasi** (Legea oficiilor de închiriere. Neconstituționalitate. Art. 19 Const. și 480 C. civ. Dacă obligația de a anunța oficiile se aplică și chirieșilor?); cu o Notă de d-l E. C. Decusară;— Trib. Dorohoi: **Dora Goldstein cu Pincu Șepcaru** (Dacă juraământul este admisibil în materie de Ordonanță de référé), cu o Notă de d-l avocat Ștefan Scriban.**Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație**— **Apel I Buc.:** Contract de locație. Obligația proprietarului de a procura încălzitul. Neîndeplinire. Dacă mai poate cere rezilierea contractului? Art. 2 din decretul-lege No. 1420/920.— **Apel II Buc.:** Contract de locație. Clauză că plata se face pe stil vechiu. Procurator. Plata făcută din eroare pe stil nou. Dacă poate constitui o renunțare tacită la clauza expres stipulată de parte? Decretul-lege No. 1420/920— **Apel III Buc.:** 1. Contract de locație. Reducere de chirie. Dată care servește de fixare. Decretul-lege 1420/920. Peducere consimțită de proprietar. Dacă mai are loc aplicațiunea al. 9 art. 6 din decretul-lege 1420 din 2 Aprilie? Art. 6 al. 1 și 9 din decretul-lege 1420/920. 2. Apel. Pensie alimentară. Soție Pomiciliul fixat de prima instanță. Dacă decede din dreptul său dacă nu s'a stabilit? Art. 250 c. civil (art. 268 c. civ. fr.).— **Apel IV Buc.:** Contract de închiriere. Prelungire. Condițiuni. Forță majoră. Art. 1 din D.-lege 1420/920.— **Jurisprudență st. aînă:** Acțiunea publică. Fals criminal. Cesiunea de stat prejudicială referitoare nu la judecată, ci la acțiune. Punerea în libertate a inculpaților.— **Conferința d-lui Cesare Vivante la Baroul de Ilfov.****Blocarea depozitelor de lei****PREȘEDENȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI****Jurnal al consiliului de miniștri *)**

Consiliul de miniștri, în ședința sa dela 9 Noembrie 1921, Luând în deliberare referatul președintelui consiliului de miniștri cu No. 10.136 din 9 Noembrie 1921,

Pe baza motivelor arătate în acel referat,

Decide;

Până la noui dispozițiuni și cu caracter provizoriu, se ia următoarele măsuri pentru a se împiedica specularea leului.

Depozitele de lei aflate la bănci în seara de 5 Noembrie 1921, sau care se vor produce ulterior pe contul Caselor din străinătate, chiar dacă ele au reprezentanți în țară, nu pot face obiectul, până la noui dispozițiuni, nici unui fel de transacțiune, decât în marginile mai jos stabilite.

Orice transmitere a acelor fonduri, prin ordine de plată, acreditare, deschidere de credite, cecuri de orice fel, virimente, trate, transferuri, etc., chiar între diferitele conturi la aceeaș bancă, nu se va putea face fără autorizarea unei comisiuni de control instituite pe lângă Banca Națională a României.

Această comisiune va fi instituită în București, din un delegat al guvernului, un delegat al băncilor cari fac parte din Casa de compensațiune și un delegat al Băncii Naționale a României.

In provincie se va institui comisiuni după trebuință, pe aceleași baze.

Comisiunea va autoriza transmiterile de fonduri numai când ele au de cauză o transacțiune reală de vânzare sau cumpărare de mărfuri autorizată la export sau import, ori o plată pentru prestare de serviciu realmente efectuate.

Pentru dovedirea existenței reale a cauzelor arătate, se vor prezenta comisiunii de control toate actele sau documentele justificative de către banca care primește ordinul de transmitere a fondurilor, sau de cel interesat.

Nu este nevoie de nici o autorizare din partea comisiunii pentru plățile ce nu depășesc 100.000 lei lunar, din acelaș cont, sau pentru dispozițiile de plată către misiunile străine acreditate în țară necesare întreținerii lor.

Acei ce se vor abate dela prescripțiunile de față vor fi pasibili de penalitățile stabilite prin lege.

General Alexandru Averescu, Take Ionescu, C. Argetoianu, General Gh. Văleanu, T. Cudalbu, M. Antonescu, Grigore L. Trancu-Iași, General de divizie Ion Bășeanu, Dr. Petru Groza. No. 4171.

NOTA. — Prin jurnalul cu No. 4171, Consiliul de miniștri, în ședința sa dela 9 Noembrie 1921, deliberând

*) Publicat în «Monitorul Oficial» No. 178 din 9 Noembrie 1921.

asupra referatului președintelui Consiliului de miniștri cu No. 10.136 din 9 Noembrie 1921, decide, *pentru a se împiedica specularea leului*, luarea unor măsuri cu caracter provizoriu, până la noi dispozițiuni.

În *Monitorul Oficial* No. 178 din 9 Noembrie 1921, se găsește numai acest jurnal, fără a se aduce la cunoștința publică și referatul președintelui Consiliului de miniștri, care ar fi ajutat la înțelesul jurnalului.

Incontestabil că dispozițiunile luate de Consiliul de miniștri sunt bune din moment ce au fost socotite ca atare. E netăgăduit iarăși că numai aplicațiunea lor va arăta în ce măsură au fost eficace. Indiferent de eficacitatea lor, vom examina, în cele de mai jos, dacă jurnalul consiliului de miniștri are sau nu putere legală.¹⁾

Deși aveam exemplele celor lalte țări ce s'au găsit în război sau în preajma lui, deși au fost epoci în care parlamentul nostru funcționa, totuși legiuitorii noștri nu au găsit de cuviință ea, pe durata războiului sau în cazuri de absolută necesitate, printr'o lege votată de parlament și promulgată constituțional, să substituie puterea executivă puterii legislative.

În Franța, încă dela 5 August 1914, printr'o lege specială s'a hotărât că: «în timpul duratei mobilizării și până la încetarea ostilităților, guvernul e autorizat să ia în interesul general, prin decrete date în Consiliul de miniștri, orice măsuri pentru a ușura executarea efectelor obligațiilor comerciale sau civile, etc.»

În Italia, legea din 22 Mai 1915 dispune: «guvernul regelui are facultatea pe toată durata războiului să edicteze dispozițiuni având putere de lege, când e vorba de apărarea Statului, protecția ordinii publice sau *nevoi urgente ori extraordinare ale economiei naționale*».

Tot astfel s'a procedat în Anglia și Germania.

Exemplul era viu. La noi s'a urmat, totuși, un sistem așa zis al «Decretelor-Legi», cu care juriștii începuseră să se obișnuiască, sistem legitimat în parte pe dreptul de necesitate.

Mai mult, am fost siliți să asistăm la spectacolul că unele parlamente să anuleze Decrete-Legi și altele să le ratifice din nou.

Odată ratificate, cestiunea n'ar mai prezenta decât un interes doctrinal.

Istoria jurisprudenței franceze ne prezintă exemple variate date asupra valabilității Decretelor-Legi. Unele jurisprudențe, bazate pe însăși Constituția franceză, declară valabile Decretele-legi, pe motivul că deși Constituția determină modul formațiunii legilor, totuși ea nu indică ce se va întâmpla dacă prescripțiile ei nu sunt respectate.²⁾

Sub primul și al doilea Imperiu, Senatul s'a bucurat de dreptul de a da în mod obligatoriu asemenea decizii, cunoscute sub numele de «*Senatus Consultes*», unele rămase în vigoare până azi.³⁾

Altele și aproape cele mai recente, au declarat nule Decretele-Legi cari au fost promulgate asupra materiilor legislative, fără a exista în prealabil o delegație specială a parlamentului.

E cunoscută sentința Tribunalului de Nîmes din 4 Noembrie 1915, dată asupra decretului relativ la vânzarea de absint, sentință citată de Wahl în lucrarea sa *Le Droit civil et commercial de la guerre*, vol. I.

1) În numărul trecut al *Curierului Judiciar* am publicat Decretul-Lege No. 4391 din 4 Noembrie 1921, care 'și găsea justificarea, în referatul d-lui Ministru respectiv, pe expunerea de motive a Decretului-Lege din 2 Aprilie 1920 și dispozițiunile art. 43 din Legea măsurilor excepționale; era vorba însă de un Decret-Lege motivat.

2) *Carpentier*, *Lois et Décrets*, Titre I, Cap. I, No. 27—30.

3) *Idem* și *Aubry & Rau et Falcimagne*, t. 1 § 5, p. 15. *Beudant*, *Cours de droit civil français*, t. 1, No. 43.

Deși se cunoșteau toate aceste legiferări și starea jurisprudenței, la noi, până azi, nu a intervenit o lege în acest sens.

Oare în legislația noastră sunt alte principii cari guvernează materia, pentru ca să fi legitimat înlăturarea regulilor admise în Franța?

Constituția, prin art. 32 ne arată că puterea legislativă se exercită colectiv de către Rege și Reprezentațiunea națională; că orice lege cere învoirea câtor trele ramuri ale puterii legiuitoare; iar art. 93 al. 8 «Regele face regulamentele necesare pentru executarea legilor, *fără să poată vreodată modifica sau suspenda legile*».

Ast-fel dar avem aceeași formulă: Legea e actul care emană de la puterea legislativă, după regulile prevăzute de Constituție.

Alături de Lege, e Decretul sau ordonanța, *opera Capului puterii executive*⁴⁾.

Decretele-Legi au fost legitimate pe dreptul de necesitate, pentru epocile extra-ordinare, când parlamentele nu funcționau, și foarte multe din ele au fost păstrate, deși nu aveau la bază ratificarea legislativă ulterioară.

Ordonanțele sau jurnalele consiliilor de miniștri, ar putea oare să aibă vreodată putere de lege?

Pot ele fi ratificate de Parlament?

În cazul ce-l analizăm jurnalul Consiliului de miniștri ridică dreptul comun, îl suspendă pentru o epocă nedeterminată și dispune asupra unei materii de drept privat, înlăturând în special dispozițiile art. 969 cod. civil, după care convențiunile legal făcute au putere de lege între părțile contractante; sequestrează averile cetățenilor străini, aflate în bănci, oprind dreptul de a mai transige asupra lor.

Consiliul de miniștri ia toate aceste decizii printr'un simplu jurnal.

În legislația noastră nu cunoaștem o lege specială, care să determine competența și atribuțiunile Consiliului de miniștri.

Există diferite legi, cari atribue anumite acte sau decizii competenței Consiliului de miniștri pe lângă actele de guvernământ.

Constituțiunea se ocupă la capitolul II numai de Rege și miniștri, fără a se ocupa și de Consiliul de miniștri.

În ultimul timp, prin legea din 13 Noembrie 1918, se organizează numai Cancelaria Consiliului de miniștri, determinându-se atribuțiunile secretariatului, printrecare se precizează că e obligat să pregătească și să prezinte primului ministru și Consiliului de miniștri *toate lucrările relative la atribuțiunile prezidenției sau Consiliului de miniștri*.

Miniștrii deasemenea nu au drept a lua măsuri sau dispoziții cu caracter legislativ, de cât numai pentru cazurile în cari parlamentul a acordat și determinat, în anume limite, acest drept, printr'o lege.

Avem exemplul legii măsurilor excepționale (art. 43 și art. 9), actualei legi asupra contribuțiilor directe, etc. Intocmai ca vechiul drept al avizelor interpretative, date de Consiliul de stat în Franța.

În general însă, deciziunile ministeriale, chiar când statuează pe cale de dispoziție generală, n'au nici o forță legală. Ele nu leagă instanțele judecătorești⁵⁾

În nici un caz, ele nu pot *abroga dispoziții legislative sau suspenda efectul legilor*⁶⁾.

În virtutea Constituției numai simpla inițiativa legilor

4) *Carpentier*, *Ibidem*.

5) *Cass. fr.* 11 Jan. 1816, *Fuzier-Herman*, c. civ. an. art. 1 No 146 și urm. *Aubry & Rau*, t. 1 pag. 5, pag. 16.

6) *Carpentier*, *Cass. fr.* 28 Jul. 1814.

o are fiecare din cele trei ramuri ale puterii legislative. Consiliul de Stat, care avea menirea să prepare proiectele de legi a fost desființat prin legea din 9 Iulie 1866, atribuindu-se această menire miniștrilor.

Consiliul de miniștri, reprezentând puterea executivă și guvernământul țării, după Constituție, și în virtutea legilor existente, nu are decât atribuțiunea de a prepara legile și de a face acte de guvernământ.

Din cele mai sus expuse rezultă clar, că Consiliul de miniștri nu are dreptul de a lua măsuri legislative și, cu atât mai mult, nu are căderea printr'un simplu jurnal să suspende legile țării.

Se va spune, poate, că acest jurnal a fost motivat de specula din ultimul timp cu valuta.

Însă mijloacele de înfrânare ale speculei sunt prevăzute într-o lege specială și dacă măsurile edictate prin jurnalul în chestiune nu au putut fi încadrate în dispozițiunile acelei legi, ele nu puteau fi luate în mod legal de Consiliul de miniștri.

Desigur, față de interesul general, era nevoie să se ia măsuri legislative urgente, — era, poate, în interesul însuși al siguranței Statului, cazul de a se legitima o legiferare excepțională — dar dela remedierea imediată a unor situațiuni neprevăzute, până la înlăturarea flagrantă a legilor existente este mare deosebire, astfel că jurnalul Consiliului de miniștri rămâne fără putere legală și nu poate fi ratificat de Parlament.

Dacă s'a întrebuințat atâta timp, și fără nevoie, mijlocul Decretelor-Legi, de ce s'a înlăturat sistemul acesta de legiferare în acest caz special, când se hotărăște nu numai asupra intereselor naționalilor, dar și asupra averilor cetățenilor țărilor străine și în special asupra acelor aliate nouă?

Cu câteva zile mai înainte, un Ministru a găsit motivarea Decretului-Lege într'o expunere de motive a unei legi existente; oare pentru salvarea financiară a țării nu s'ar fi putut găsi posibilitatea unui Decret?

Poate să existe un drept mai sfânt de necesitate, care să-l fi legitimat? Și cum parlamentul e în preajma deschiderii, cine ar fi împiedicat ca acest Decret să fie ratificat înaintea altora?

Terminăm această expunere a principiilor de drept, conchizând că jurnalul Consiliului de miniștri este neconstituțional și ilegal, permițându-ne a reaminti celor în drept dispozițiunile art. 3 din legea asupra responsabilității miniștrilor din 2 Mai 1879, cu următorul cuprins: «Se va pedepsi cu interdicția dela 3 ani până la maximum toată viața de a mai ocupa funcțiuni publice, Ministrul care va fi semnat sau contrasemnat decrete sau va fi luat dispozițiuni care violează un text expres al unei legi existente».

I. COHEN
Avocat

Plata datoriilor comerciale în monedă străină

(Teoria impreviziunii și art. 41 cod. com.)

II. REALIZAREA DREPTULUI

Cum se formulează acțiunea?

Aceleași dificultăți pe cari le-am întâlnit în soluționarea teoretică a interpretării art. 41, ne vor urmări și în rezolvarea modului practic cum trebuie realizat dreptul.

S'ar părea că odată ce-ți cunoști fondul dreptului, cel mai simplu lucru e să formulezi acțiunea, și totuși vom vedea că aplicând soluțiile cari se prezintă la prima vedere, riscăm să compromitem dreptul, și in-

cercând altele constatăm un accident frequent celor cari au greaua misiune de a soluționa problemele juridice: „Incidis in Scyllam, cupiens vitare Charybdin“.

Ne vom ocupa mai întâi de monezile cu curs. Obligațiunea de a plăti chiar în moneda stipulată în contract este o obligațiune de *a face*, ca una care n'are drept scop transmiterea unui drept real. Or, conform Codului nu se poate executa forțat debitorul unei asemenea obligații. Cerând deci pur și simplu o sumă de franci francezi, d. ex., riști, ca în momentul când condamnarea va fi definitivă, să fii în posesia unui titlu platonice de recunoaștere oficială. Dar nu pentru dobândirea unui drept brevetat ducem noi luptă zbuclimată în fața judecății, ci pentru intrarea acestui drept în patrimoniul nostru în mod efectiv.

Și atunci primul gând se îndreaptă către art. 1075 c. civ.: „Orice obligațiune de a face sau de a nu face se schimbă în desdănnări, în caz de neexecuțiune din partea debitorului“. Cum daunele-interese coprind la noi și „*damnum emergens*“, și „*lucrum cessans*“, se pare că creditorul și-a găsit adevărata cale de satisfacție. Și în adevăr majoritatea, — dacă nu unanimitatea acțiunilor intentate sunt formulate în acest mod. (C. Apel Buc. S. IV din 12 Iunie 1920, Platanotis cu Athanasiu, „Dreptul“ din 17 Oct. 1920, p. 448; Trib. S. II-a Com. Sent. No. 623/921, etc.).

În timpuri normale soluția ar fi fost perfectă, de oarece cursul variind foarte puțin, era de mică importanță dacă se fixa echivalentul în lei în momentul intentării acțiunii sau la facerea plății. Toate erau ușoare pe atunci: și conducerea politicii economice, și intențarea unei acțiuni. Dar în vremile noastre, când, într'un an numai, cursul leului a variat între 0,35 și 0,10 fr. francezi, acest mod de formulare al acțiunii poate fi dezastruos pentru creditor, căci un echivalent în lei în valoare de 1000 franci poate deveni în momentul plății o valoare de 300 franci.

Și am avut proba palpabilă în procesul Platanotis — Athanasiu, citat mai sus. Acțiunea fusese intentată cu un echivalent de lei 2,60 pentru un franc aur, și valoarea monedei din urmă crescând simțitor, s'a încercat în apel dezistarea de la acțiune pentru a putea formula o nouă cerere. Pretenția aceasta a fost cu drept cuvânt respinsă, căci, conform unei juste interpretări a art. 260 proc. civ., dezistarea cu dreptul de a „porni un nou proces“, nu se poate face decât înainte de a intra în fond. Căci odată fondul atacat, se formează un fel de „*litis-contestatio*“ și părțile sunt legate printr'un contract judiciar, pe care-l pot desfăce numai prin comun acord.

O altă soluție trebuie deci găsită, pentru a nu mai fi siliți să susținem teorii imposibile, ca aceea că, dezistându-mă de la apel, întreaga procedură a cauzei se anulează, ca și cum prin acest fapt sentința Tribunalului n'ar deveni în mod automat definitivă și executorie.

Ca să nu avem deci nimic de riscat din cauza fluctuațiilor valutare, se impune să cerem moneda străină după *cursul ei din momentul plății efective*, singurul mod de a fi complet dezdănnat de neexecutarea obligațiunii de a plăti efectiv în moneda stipulată.

Operațiunea pare practică, echitabilă și juridică la prima vedere. Dar orice pretențiune judiciară a noastră trebuie să intre în cadrul unei instituțiuni juridice. Or echivalentul acesta în lei nu poate fi decât daune-interese, cari în adevăr reprezintă în mod just „*damnum emergens*“.

Din nefericire, un principiu de procedură intră în joc, care ne dărâmă toată clădirea: orice hotărâre are efect

retroactiv din ziua chemării în judecată. „Le demandeur doit être traité comme s'il eût gain de cause le jour même où l'action a été introduite¹⁾”. Și cum judecătorul nu poate considera decât această zi, va aloca daunele suferite atunci, adică echivalentul în lei din acel moment, rezultat ruinător pentru creditor.

Și această a treia cale trebuie deci părăsită.

Vom face atunci apel la teoria jurisprudențială, adânc intrată în practica judiciară, a daunelor cominatorii (les astreintes). Vom cere plata în moneda străină, sau o anume sumă de daune pe fie-ce zi de întârziere, care să fie în concordanță cu valoarea totală a creanței. Și dacă d. ex., după o lună totalul rezultând din daune va reprezenta echivalentul creanței în lei din acel moment, vom cere executarea pentru această sumă, justificând în fața instanței că în adevăr atâta valoarează neexecutarea obligației.

Și credem că există încă o cale, cu mult mai elegantă, și anume cea indicată de art. 1077 c. civ.

Dacă se pare că principiul „nemo potest cogi ad factum” domină, în realitate sus zisul articol i-a restrâns considerabil câmpul de aplicațiune, care rămâne numai pentru obligațiunile de a face, strict personale.

În adevăr: „Nefiind îndeplinită obligațiunea de a face, creditorul poate asemenea să fie autorizat a o aduce el la îndeplinire cu cheltuiala debitorului”.

El deci posibil pentru creditor să se adreseze pe calea art. 66 bis din proc. civ. pentru a i se permite să execute obligația pe această cale, și în urmă să urmărească pe debitor *pe cale principală* pentru plata sumei ce a debursat. Dar e desigur păgubitor pentru el să deburseze suma în mod prealabil, pentru ca apoi să aștepte 2—3 ani până la rezolvirea procesului și executarea silită, care-l va reintegra în dreptul său.

Ne întrebăm iarăși dacă creditorul, care are o hotărâre definitivă, dobândită după prima cale ce-am indicat, se va putea folosi de acest articol. Adică, având o condamnare definitivă d. ex. în franci francezi, se poate duce la prezident să-i acorde să o execute prin altcineva, adică în Bursă?

Natural că da. Dar cum avea posibilitatea să facă aceasta și fără hotărâre, va fi „so klug als wie zuvor²⁾”, (tot așa de luminat ca și mai înainte). Căci odată cumpărarea făcută în bursă, nu credem că se va putea prevala de art. 66 bis și să spuie Președintelui: „E vorba de înlăturarea unei piedici ce s'a ivit cu ocazia executării. Mă autorizi să cumpăr în Bursă francii și în urmă dai ordin Portăreilor să execute pentru suma ce am debursat”. Nu va putea spune aceasta, din cauza următoare: debitorul e condamnat în franci. Ar fi să schimbe dispozitivul hotărârei, dacă Președintele ar admite cererea de mai sus, căci nu se vorbește în el de plata în lei și nici de art. 1077 c. civ. Prin „înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu prilejul aducerii la îndeplinire a unui titlu executoriu” din art. 66 bis pr. civ. se înțelege că însuși *dispozitivul, fără niciun adaos*, e executat și se consideră ivirea unor dificultăți în această ipoteză (v. jurisprudența 38 de sub art. 66 bis din Em. Dan, Procedura adnotată).

Dacă deci creditorul are o hotărâre în franci și se folosește de art. 1077 C. Civ., va trebui în urmă ca pe cale principală să ceară restituirea sumei debursată, ceea ce face complet inutil primul proces.

Rămâne însă un al treilea mod de aplicare al art. 1077 C. Civ., care e practic și comod în acelaș timp.

Odată cu cererea principală în monedă stipulată, să

se ceară și permisiunea de a executa obligația în Bursă conform acestui articol, și *condamnarea debitorului de a rambursa suma necesitată de această operațiune*. Nu vedem ce-ar putea împiedica pe judecător, ca odată cu stabilirea dreptului, să fixeze și modul de executare al lui, când e conform cu legea, în speță cu art. 1077 C. Civ. Și natural că cu această condamnare creditorul va putea executa pe debitor, imediat ce cumpărarea va fi făcută în Bursă, căci nu e decât aducerea la îndeplinire a dispozitivului.

Trecem la monezile fără curs. Am văzut când am analizat fondul dreptului, că dreptul pentru debitor de a se libera în lei în loc de moneda stipulată, are ca corolar obligația pentru dânsul de a plăti echivalentul în lei *din momentul plății*. Aici acest echivalent nu mai apare în formă de daune interese ca la monedele cu curs, de oarece *prin lege însăși* obligația e alternativă: ori moneda stipulată, ori echivalentul în lei, și creditorul, intentând acțiunea în acest mod, nu face decât să se conformeze unui text legal.

Se poate însă ivi cazul când din cauza unui contract perfectat în altă țară, se aplică altă lege, în virtutea căreia trebuie să se plătească *efectiv* în moneda stipulată (D. ex. Trib. Ilfov S. II-a Com. dos. 3391/920 și 1049/921), executarea se face însă în România. Or e constant în Dreptul internațional privat că pentru executare se aplică legea locului unde se face execuțiunea, în speță legea română³⁾. Art. 1077 C. Civ. nu e decât un text care prevede o modalitate de executare: se va aplica deci legea străină pentru fondul dreptului (plata în moneda stipulată) și legea română (art. 1077 C. Civ.) pentru executarea lui.

Plata taxei proporțională de 0.50%

(Art. 21, al. 1 din legea timbrului)

O dificultate de detaliu se prezintă în practică și privește plata taxelor judiciare. Prin decretul-lege 2221 bis din 14 Mai 1920 s'a instituit o taxă proporțională de 0,50% pentru „orice acțiune care are drept obiect valorificarea de drepturi patrimoniale”. Această taxă va fi calculată „asupra valorii procesului, determinată și justificată prin însăși cererea reclamantului” (art. 21, al. 1 lit. a al legii timbrului, în care a fost încorporat decretul-lege citat mai sus).

Și atunci se prezintă chestiunea următoare: Dacă se lasă nedeterminat echivalentul monedelor străine în lei, care este valoarea procesului și cum se poate plăti taxa de 0,50%, care trebuie achitată în lei?

Și în ipoteza că s'ar plăti după echivalentul în lei din momentul când dreptul a fost dedus în fața justiției, reclamantul riscă, în cazul când moneda stipulată și-ar mări valoarea, să-și vadă acțiunea timbrată în mod insuficient, ceea ce ar atrage anularea ei. În realitate, dificultatea se soluționează cu ușurință, dacă se examinează dispozițiile relative la noua taxă.

Art. 21, al. 1, lit. a zice: „această taxă va fi calculată asupra valorii procesului. Și mai departe: „În caz de contestațiune în ceea ce privește evaluarea, instanța respectivă va judeca în mod sumar, apreciind.. și va obliga pe reclamant să completeze taxa legală la nevoie”.

După însuși textul legii, dacă evaluarea trebuie făcută și dacă Tribunalul trebuie să se pronunțe asupra evaluării făcute de reclamant în caz de contestație, aceasta nu poate avea loc decât în momentul când litigiul e dedus în justiție. Căci nimeni nu-i profet, și

1) Japiot, Traité de procédure No. 625.

2) Goethe, Monologul din «Faust».

3) Weiss, Droit international privé, ed. 1920, p. 156 și C. Apel București, s. IV-a, Plataniotis-Athanasiu, «Dreptul» 1920, p. 400.

nu pot fi obligați nici reclamantul, nici judecătorii, să prevadă momentul hotărârii definitive și valoarea litigiului în acel moment.

Și, în fapt, cea mai mare parte dintre acțiuni vor fi anulate, căci care e obiectul, a cărui valoare n'a crescut din Mai 1920, și prin urmare toate acțiunile ar fi insuficient timbrate.

În consecință taxa de 0,50% trebuie plătită calculându-se valoarea litigiului din momentul când e dedusă în justiție, independent de modificările ulterioare ale valorii sale.

Avem și o jurisprudență, care în mod incidental rezolvă chestiunea în sensul nostru. Trib. Ilfov, S. I-a Comercială. Sent. No. 200/22 Aprilie 1921: „Având în vedere că Administrația Financiară a perceput taxa, socotind francul elvețian egal cu leul, pe când taxa de 50 bani trebuia calculată așa cum prevede menționatul text de lege, deci la cursul pe care francul elvețian îl avea la ziua întinerii acțiunii, fiind indiferente variațiunile valutare pe cari posterior le-ar avea moneda“.

I. MATEIESCU

22 Oct. 1921

Doctor în drept din Paris — Avocat

Reformarea legislațiunii penale

(Conferință ținută la Baroul de Ilfov în ziua de 12 Noembrie c. de E. C. DECUSARA).

Inițiativa Baroului de Ilfov de a se ține un ciclu de conferințe în legătură cu problema unificării legislațiunii din România-Mare este laudabilă și prin spiritul ei și prin modul practic cum se realizează. E un pas fericit spre acele discuțiuni juridice, în variatele domenii ale dreptului, care pot da îndrumări legiuitorului, când sunt făcute de specialiști și juristi cu experiență. În opera anevoioasă a legiferării colaborarea tuturor e necesară, căci legile făcute numai în cabinetul de lucru fără contactul cu realitățile vieții așa de complexe, n'au avut nici odată nici durabilitate, nici viabilitate.

Aceste idei ne-a sugerat interesanta conferință a d-lui E. C. Decusară, directorul Statisticii Judiciare, în legătură cu spiritul în care trebuie reformată legislația noastră penală.

D-sa plecând dela constatarea de ordin general că pe lângă criză morală, economică, financiară și socială, ne găsim și într-o plină criză a represiunii, pe care războiul mondial a agravat o, căci ea dăinuia de mult în stare latentă, ajunge la constatarea de ordin special, că vechiul cod penal, care ne guvernează, inspirat din codul penal francez din 1810 și ideile școlii clasice, cu toate cele nouă modificări parțiale nu mai corespunde nevoilor actuale de represiune, de apărare socială, și nici nu se poate impune teritoriilor alipite, care sunt guvernate de o legislație penală mai întinerită.

Expunând spiritul legislațiunilor mai recente: codul penal norvegian din 1902, codul argentinian din 1908, codul penal japonez din 1910 și ante-proiectul italian din 1920, din care se manifestă tendința de a schimba din temelie fundamentul represiunii, eliminând încetul cu încetul din știința penală liberul arbitru ca bază a responsabilității morale și înlocuindu-l prin responsabilitatea legală izvorâtă din nevoia apărării sociale și din trebuința de a individualiza sancțiunile penale nu după gravitatea obiectivă a delictului, ci după nocivitatea și natura delictului.

Arată că fenomenul acesta atât de complex al criminalității se prezintă azi sub două forme caracteristice: recidivitate și precocitate. Toate legislațiunile penale mai

recente au ținut seamă de aceste aspecte ale criminalității, elaborând sancțiuni noi pentru combaterea recidivei și criminalității infantile.

Cu această ocaziune d-l Decusară, bazat pe date statistice mai recente (1908-1919), arată că în țara noastră (vechiul regat) se manifestă o tendință progresivă de creștere a criminalității și delicvenței, însă nu așa de înspăimântătoare, cum o semnalase răposatul Tanoviceanu, fenomen de altfel caracteristic mai tuturor țărilor, mai ales după război.

Dacă în ce privește virulența criminalității (recidiva) d-l Decusară nu o poate aprecia prin ajutorul datelor statistice, căci n'avem încă instituția cazierului judiciar, însă raportată criminalitatea și delicvența la cifra populațiunii dă un procent relativ mic, comparativ cu alte țări, ceea ce denotă că avem în schimb o recidivă întinsă, față de numărul afacerilor penale.

În privința criminalității infantile (minorilor), d-l Decusară bazat iarăși pe date statistice, arată că este destul de întinsă, iar mijloacele de represiune au dat complect faliment, căci n'avem institute de corecțiune la nivelul celor din străinătate, cel puțin în vechiul regat. D-sa expune în mod detaliat cum este organizată represiunea minorilor în alte țări, în deosebi Anglia și Italia, unde au dat rezul'tate excelente.

În partea finală a conferinței sale d-l Decusară cere adoptarea în viitorul cod penal al instituțiilor din legislațiunile penale similare, ca: suspendarea executărei pedepsei, liberarea condițională, scăderea detențiunii preventive din pedeapsă, reabilitarea, instituția Cazierului judiciar, etc., fără de care o lege penală nu poate avea toată eficacitatea în combaterea criminalității și delicvenței.

D-sa termină cu aceste cuvinte, care ar trebui înscrise pe frontispiciul viitoarei noastre legislații penale: «În lupta contra acestui microb invizibil: Criminalul, cum l'a caracterizat așa de plastic d-l Garofalo, trebuie să uzăm de toate puterile, de toate mijloacele de profilaxie, și de represiune socială, dacă nu să-l stărpim, cel puțin să-i atenuăm virulența».

V. ANG.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 19 Aprilie 1921

Președenția d lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

Elisabeta Știrbey ș. a. cu N. Moscovici ș. a.

Decizia No. 359

Obligațiune de-a face. — Caz când poate fi achitată de altul decât cel obligat. — Consecințe. — Art. 1093 și 1094 c. c.

Renunțare tacită. — Interpretarea ei de instanța de fond. — Obligațiunile impuse acesteia.

1. În cazul când o obligațiune de a face nu este de o astfel de natură specială, încât să fi fost contractată numai în vederea îndeplinirii ei chiar de persoana obligată, — achitarea acestei obligațiuni se poate face valabil, pe temeiul principiilor art. 1093 și 1094 c. c., și de o persoană străină, care are interes ca plata să se facă la termen. Această achitare nu atrage, pentru creditor, nici o recunoaștere a calității aceluia care face plata, odată ce legea îl oprește pe acesta când lucrează în numele său să se subroage în drepturile creditorului.

2. Renunțarea tacită neputând fi presupusă, ci trebuind să rezulte din fapte și împrejurări suficiente pentru a o stabili, este casabilă sentința

instanței de fond în care nu se arată cari sânt aceste fapte și împrejurări și nu se motivează în ce măsură ele stabilesc renunțarea.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat V. Papadat, în motivarea recursului și pe d-l av. Al. Bilciurescu în combateri.

Văzând I-iiul motiv de casare astfel formulat.

«Violarea art. 13 din convențiunea părților, adică contract de arendare autentificat de Trib. Ilfov secția notariat la No. 1768 din 15 Aprilie 1919, care are putere de lege între părțile contractante și exces de putere.

«În contractul de arendare autentificat de Trib. Ilfov s. Notariat No. 1768 din 15 Aprilie 1919, prin care subscrișii recurenți am arendat moșia Bolintinul din Deal și Vale jud. Ilfov, d-lui Inginer N. Moscovici este prevăzut prin art. 13 din acel contract, pactul comisoriu expres, că în caz când arendașul nu va plăti căștiurile de arendă la termenele prevăzute contractul să fie reziliat deplin drept fără somație sau punere în întârziere. Înaintea instanței de fond, am dovedit cum reese din concluziunile scrise pe care Curtea le a avut în vedere, că arendașul N. Moscovici nu ne-a plătit arenda de 45000 lei la 23 Martie st. v. 1919 iar d-sa pretextând că s'ar fi prezentat personal la data de 23 Martie st. v. 1919 la procuratorul nostru N. A. Papadat ca să plătească căștiul de arendă, dar că ar fi fost refuzat de procuratorul nostru, în care scop prezintă notificarea din 27 Martie 1919 a Portăreilor Trib. Ilfov, Onor Curte de Apel prin jurnalul No. 363 din 18 Februarie 1920 admitându-i proba cu martori ca să dovedească aceste alegațiuni, nu numai că n'a dovedit aceasta, dar a dovedit cu totul un alt fapt strein, că un anume A. Bacalu ce-și luase rolul de arendaș cesionar al contractului în locul lui N. Moscovici și fără consimțământul nostru înscris ar fi trimis un om de încredere să plătească pentru el (adică pentru Bacalu). Onor Curtea de apel în loc să considere că pactul comisoriu expres operase deplin drept, prin neprezentare la data fixată pentru plata arendeii a lui N. Moscovici, arendașul nostru, cu care noi am contractat, consideră că este valabilă și oferta de plată a unei persoane streine, ce nu venea să plătească pentru N. Moscovici, dar pentru el personal (Bacalu) prin faptul că se pretindea arendaș al moșiei, pe baza unei cesiuni ce s'ar fi făcut fără consimțământul nostru înscris, așa precum se prevede în contractul de arendare, art. 10, și care n'avea consimțământul nostru înscris în acea zi, cum am dovedit cu notificarea din 2 Martie 1919 a Corp. Portăreilor Trib. Ilfov, violând prin aceasta convențiunea părților (art. 13) care are putere de lege între părțile contractante și comițând și un vădit exces de putere, de oarece imi dă în mod legal un arendaș forțat, pe A. Bacalu, pe care eu nu l-am acceptat niciodată.

Având în vedere din deciziunea supusă recursului rezultă că, recurenții de astăzi, împreună cu Nicolae D. Ghica, ca proprietari, au intentat acțiune în contra intimatilor, cerând rezilierea contractului de arendare, intervenit între ei și Ing. N. Moscovici, pentru motivul că: 1) acest arendaș nu a plătit la termenul de 23 Martie 1919, arenda, obligațiune sancționată prin pact comisoriu expres; 2) dânsul a cesionat contractul său de arendă celui alt intimat, Ing. A. Bacalu, fără a avea autorizațiunea înscrisă a proprietarilor, contrar clauzei exprese din contract;

Având în vedere că atât Tribunalul, cât și Curtea de Apel, prin deciziunea supusă prezentului recurs, au respins ca nefondată acțiunea proprietarilor;

Că, pentru a da această soluțiune litigiului Curtea de fond înălătură primul mijloc invocat de proprietari, constatând în fapt și motivând că, deși prin contract se stipulează formal și sub sancțiunea pactului comisoriu expres, că arendașul trebuie să plătească arenda la termenele stipulate, la domiciliul d-lui avocat N. A. Papadat, procuratorul proprietarilor, iar în caz de schimbare a acestui loc de plată, arendașul va fi înștiințat cu o lună înainte de termenul de plată, printr-o simplă

comunicare, totuș pactul comisoriu nu a putut opera în cauză, fiind stabilit în fapt că, la ziua fixată pentru plată, s'a prezentat în acest scop la domiciliul ales un împuternicit al intimatului A. Bacalu, dar acesta a fost refuzat de d-l av. N. Papadat, pe motiv că d-sa nu mai este mandatar al recurenților, deși despre această schimbare arendașul nu fusese încunostiințat; că, mai mult, constată și motivează Curtea de fond, arendașii prin notificarea făcută fiecărui din proprietari în parte, le-au adus la cunoștință această împrejurare și le-au cerut a primi plata pe care le-au oferit-o, prin Portărei, dar proprietarii nefiind prezenți la domiciliul ales arendașii au consemnat arenda, aducând aceasta la cunoștință, prin notificare în regulă, fiecărui proprietar în parte;

Având în vedere că, prin prezentul motiv de casare se critică plata făcută de intimat, nu din punctul de vedere al ofertei reale făcută de intimatul Ing. N. Moscovici și după care a urmat, posterior, consemnarea sumii de ing. A. Bacalu, ci din punctul de vedere al faptului că la termenul stipulat pentru achitarea arendeii s'a prezentat la domiciliul ales în acest scop și s'a oferit a face plata nu debitorul, ci o persoană streină, însărcinată de către cesionarul Ing. A. Bacalu, a cărui cesiunea proprietarii nu o acceptaseră;

Considerând că, potrivit art. 1093 c. c., obligațiunea poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejuser și chiar de o persoană streină neinteresată, care însă să lucreze în numele debitorului, sau de lucrează în numele său propriu să nu se subroge în drepturile creditorului; —că, după art. 1094 c. c., numai în unele obligațiuni de a face, când creditorul este interesat ca însuș debitorul să-și îndeplinească personal obligațiunea, ea nu poate fi achitată de altă persoană, în contra voinței creditorului;

Că dar, odată ce nu poate fi vorba în speță de o obligațiune de a face de natură specială, contractată în vederea îndeplinirii ei chiar de persoana obligată, fără temei susțin recurenții că s'ar fi violat condițiunile contractului, atunci când instanța de fond le respinge motivul de reziliere bazat pe împrejurarea că pentru achitarea arendeii nu s'a prezentat chiar debitorul Ing. N. Moscovici, ci un însărcinat al cesionarului Ing. A. Bacalu, persoană care avea interes ca plata să fie făcută la termen, —de oarece acest mod de achitare nu atrăgea pentru recurenți nici o recunoaștere a calității celui în numele căruia se făcea plata, ea putând fi făcută, după cum legea prevede, chiar de o persoană cu totul streină și căreia prin aceasta nu i se recunoaște nici un drept, odată ce legea oprește chiar subrogarea în drepturile creditorului;

Că, pe lângă aceasta, recurenții dacă primeau plata, ar fi putut face rezerve asupra nerecunoașterii cesiunii contractului, dar dânsii nu au dovedit și nici nu au cerut măcar să facă dovada că dânsii ar fi refuzat această plată pe motivul că este făcută de altcineva de cât de debitor, ci din contră este constant că mandatarul lor a refuzat-o numai pentru cuvântul că nu mai este împuternicitul lor, situațiune care nu a fost adusă la cunoștința arendașului, deși o clauză contractuală punea această obligațiune proprietarilor;

Că dar, din ambele puncte de vedere, critica adusă plății arendeii la termenul stipulat nefiind întemeiată, motivul de casare are a fi respins ca nefondat.

Asupra celui al II-lea motiv de casare:

«Violarea art. 10 din convențiunea părților adică a contractului de arendare autentificat de Trib. Ilfov s. not la No 1768/9 9 și exces de putere

«Înaintea instanței de fond am cerut rezilierea contractului de arendare sus zis și pe motivul că N. Moscovici a făcut cesiunea contractului de arendare, fără consimțământul scris

al proprietarilor conform art. 10 din contract, deci prin călcarea clauzei acesteia contractuale.

«Curtea constată această cesiune și mai constată că cesiunea e permisă numai cu consimțământul scris al proprietarilor sau reprezentantului lor și că ea s'a făcut fără consimțământul scris și deci cu călcarea dispozițiilor contractuale, dar motivează că nu e pact comisoriu pentru călcarea acestei dispozițiuni și deci nu putem cere rezilierea contractului pentru acest motiv, fără să aibă în vedere că se poate cere rezilierea unui contract de arendare, ca ori și căruia alt contract, pentru călcarea unor dispozițiuni formale din acel contract, de către una din părți, fără să fie nevoie de a insera un pact comisoriu expres pentru călcarea acelor dispozițiuni, căci în altfel orice contract ar putea fi violat de una din părți și cealaltă parte n'ar putea cere rezilierea sau desființarea lui, căci n'ar fi pacte comisorii exprese pentru călcarea fiecărei din clauzele contractuale. Pe lângă aceasta faptul că nu am răspuns arendașului N. Moscovici la Notificarea de cesiune, din 23 Martie 1919 st. v. Curtea consideră ca un consimțământ al nostru; cu alte cuvinte Curtea interpretează tăcerea noastră ca un consimțământ, atunci când convenția părților prevede prin art. 10 din contract un avis scris; deci onor Curte calcă convenția părților și comite și un vădit exces de putere, de oarece trece de termenii clari ai convențiunei dintre părți, considerând că consimțământul tacit e suficient atunci și poate înlocui consimțământul scris al nostru.

Având în vedere că, pentru a înlătura cel de al doilea motiv de reziliere, invocat de recurenți și bazat pe faptul că arendașul N. Moscovici a cedat contractul său de arendă lui A. Bacalu, fără a avea autorizația scrisă a proprietarilor, contravenind în acest mod dispozițiunii contractului, instanța de fond motivează că, întrucât proprietarii nu au prevăzut ca sancțiune a acestei clauze pactul comisoriu expres, ei nu pot cere rezilierea, mai cu seamă că dânsii nerespunzând la notificarea ce li s'a făcut de Moscovici despre această cesiune, acest fapt trebuie considerat ca un consimțământ din partea lor;

Considerând că în speță fiind vorba de o renunțare tacită din partea recurenților la un drept conferit lor printr'o clauză contractuală, iar această renunțare neputând fi presupusă, ci urmând să rezulte din fapte și împrejurări suficiente pentru a o stabili, instanța de fond era obligată a arăta cari anume sânt aceste fapte și împrejurări și a motiva din ce punct de vedere ele stabilesc renunțarea proprietarilor;

Că simplul fapt că proprietarii nu au răspuns arendașului N. Moscovici la notificarea ce li s'a făcut relativ la cesiune, nu implică prin ea însăși și singură nu este suficientă pentru a stabili renunțarea pretinsă, această tăcere putând fi datorită și altor cauze, iar instanța de fond nearătând în ce împrejurări ea a avut loc, astfel ca să reiasă că într'adevăr este rezultatul unui consimțământ al proprietarilor, numai prin exces de putere și fără a motiva a putut să interpreteze simplul nerăspuns al proprietarilor la notificare ca o renunțare la o clauză contractuală categorică;

Că dar, excesul de putere comis de instanța de fond cu această ocaziune fiind vădit, motivul de casare este fondat și urmează a fi admis.

Asupra celui al III-lea motiv de casare;

«Unul dintre proprietari N. D. Ghica Comănești s'a desistat dela acțiune și în această instanță de fond am cerut că nu se mai poate pune concluziuni contra sa — Curtea de apel printr'o vădită violare a art. 26) pr. civ. ii respinge și apelul său fără a avea în vedere că s'a desistat de proces, rezervându-și dreptul pe cale de acțiune principală».

Considerând că acest motiv de casare este special lui Nicolae D. Ghica, care deși a figurat ca reclamant înaintea ambelor instanțe de fond, a declarat însă înaintea Curții de apel în ședința de la 10 Februarie, 1920, că-și retrage acțiunea și apelul;

Că intru cânt dânsul nu a atacat cu recurs decizi-

unea Curții de fond, recurenții de astăzi nu au nici calitatea și nici interesul de a se prevala de modul în care această instanță a statuat asupra apelului său, considerățiuni care fac acest motiv să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea admite în parte și casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 30 Martie 1921

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Gh. Blășek cu Ianoș Sipoș

Decizia civilă No. 68

Tutela.— Tutorele legal reprezintă pe minor în justiție fără să aibă nevoie de autorizarea consiliului de familie. — Art. 344 și 319 c. c.

Legea proprietarilor.— Căi de atac.—Contestațiuni.— Cazul când în contestațiunea prevăzută de art. 13 se pot invoca și motive de fond. — Art. 2, 3, 12, 13, 19 și 20 din lege.

1. *Deoarece potrivit art. 344 c. c., după moartea unuia din soți, tutela asupra minorilor revine de drept soțului rămas în viață, — urmează că actele îndreptate în contra minorilor, pot fi îndeplinite față de muma tutrice legală, fără ca ea să mai aibă nevoie de vre-o abilitare din partea consiliului de familie, — în acest caz principiile statornicite de lege cu privire la tutela dativă neavând aplicațiune.*

2. *Deși legiuitorul prin art. 12, 13, 19 și 20 din legea proprietarilor a instituit două căi de reformare a hotărârilor date de jud. de ocol sau președintele Tribunalului, și anume: 1. Apelul la instanța superioară cu recurs la Inalta Curte (art. 12) și 2. Calea contestațiunii la aceeași instanță (art. 13), totuși de aici nu rezultă că a făcut din contestațiune o cale prin care ori și când se poate cere reformarea hotărârei pentru motive de fond; — aceste motive pot fi invocate numai în cazul art. 2 din lege când contestațiunea este îndreptată în contra unei hotărâri dată fără citarea părților.*

Prin urmare, când hotărârea jud. de ocol sau a președintelui s'a dat cu citarea legală a părților (art. 3), în contestațiunea pe care partea nemulțumită o introduce înaintea aceleiași instanțe, nu poate invoca decât viciu de formă, sau de urmărire, conf. art. 400 și urm. pr. civ., iar nu de fond, aceeași instanță neputând statua de două ori în fond asupra aceleiași afaceri.

D-l avocat Gh. Demetrescu a ridicat incidentul de neregularitate a procedurii de astăzi față de intimata Kato Sipoș, care fiind citată ca tutoare, nu are autorizarea consiliului de familie de a reprezenta pe minori, conform art. 391 c. civ.; cere termen pentru ca aceasta să obțină abilitarea necesară de a sta în justiție;

D-l avocat Atanasiu combate incidentul, susținând că din moment ce este vorba de o tutelă legală iar nu dativă, nu este nevoie de nici o autorizațiune din partea consiliului de familie;

D-l procuror Al. Dem. Oprescu a pus concluziuni în acelaș sens;

Deliberând,

Asupra incidentului de față;

Având în vedere, că intimata Kato Sipoș este citată

în instanță în calitate de tutoare legală a minorilor def. Ianoș Sipoș, fost intimat în recurs;

Considerând că după art. 344 c. civ. după moartea unuia din soți, tutela asupra minorilor, revine de drept soțului rămas în viață;

Că, de aici urmează că actele îndreptate în contra unor minori se pot îndeplini față cu muma tutrice legală fără ca aceasta să aibă nevoie de vreo abilitare din partea silitului de familie;

Că, dispozițiunile art. 391 cod. civ., care reglementează condițiunile în care un tutore numit de tribunal are a primi și administra tutela, nu-și au aplicațiune la tutela legală, unde soțul rămas în viață reprezintă de drept pe minori, din chiar momentul morții lui de cujus;

Că dar, incidentul fiind neintemeiat, urmează a se respinge;

S'au ascultat d-nii avocați Anghel Atanasiu și C. Angelescu în desvoltarea motivelor de casare, și Gh. Gh. Demetrescu în combateri, precum și d-l procuror Al. Dem. Oprescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului I și II;

I) «Greșită interpretare a art. 13 din legea asupra drepturilor proprietarilor și art. 400 din codul de pr. civilă;

«După art. 13 din legea proprietarilor, contestațiunile la executarea hotăririlor date în virtutea acestei legi se judecă după regulile fixate pentru contestațiunile, făcute la executarea silită a hotăririlor;

«Or, după această regulă (art. 400 pr. civ.) nu este admis să se judece fondul procesului, așa că Tribunalul admițând contestația ce se întemeia pe motive de fond, a dat o greșită interpretare art. 13 din legea proprietarilor și 400 din pr. civilă;

II) «Violarea art. 1200 și 1201 din codul civil;

«Contradictoriu cu d-l Ianoș Sipoș, judecătorul de ocol prin cartea de judecată cu No. 329/920 a hotărât că el trebuie să evacueze apartamentul ce ține cu chirie din București strada Birjarii Vechi No. 55 întrucât a declarat că se mută din acest imobil și n'a făcut contestație în termen de zece zile dela publicarea decretului lege No. 1420/920 înaintea instanței competente, dovedind că acea declarațiune a fost dată în ne cunoștință împrejurărilor de fapt și de drept;

«Această hotărâre a rămas definitivă prin neapelare;

«Pe cale de contestațiune, judecătorul de ocol și Tribunalul în apel nu mai puteau să pună din nou în discuțiune această chestiune și să anuleze această hotărâre, stabilind acum din contră că proprietarul este obligat să facă contestațiune, fără să izoleze principiul autorității lucrului judecat stabilit de legiuitor prin art. 1200 și 1201 din codul civil într'un interes de ordine publică».

Având în vedere, sentința adusă în recurs, din care rezultă, că recurentul Gh. Blașek, proprietarul imobilului din București, strada Birjarii-Vechi No. 55, a cerut în baza legii proprietarilor, și obținut la judecătoria ocolului București, prin cartea civilă No. 329/920, pronunțată în contradictoriu, evacuarea chiriei sale Ianoș Sipoș, din zisul imobil pe ziua de 26 Octombrie 1920, în temeiul declarațiunii de renunțare la prelungirea contractului, cu data de 31 Octombrie 1919; că, hotărârea fiind dată cu apel, Ianoș Sipoș face contestație înaintea judecătoriei, pretinzând că contractul său de închiriere este prelungit în baza decretului-lege No. 1420/920, iar declarațiunea de renunțare ce dăduse, este inoperantă; că, judecătoria respinge ca nefondată contestațiunea prin cartea de judecată No. 466/920, pe motiv că pe calea contestațiunii nu se poate invoca de cât viții de procedură sau de urmăriți în cazurile anume prevăzute de art. 400 c. pr. civ., iar nu mijloace de fond, cum este prelungirea contractului în baza decretului-lege No. 1420/920;

Că locatarul Ianoș Sipoș făcând apel contra acestei cărți de judecată, Trib. Ilfov s. II, prin sentința No. 867 din 5 Noembrie 1920, admite apelul, precum și contestațiunea făcută de Ianoș Sipoș contra cărții de judecată No. 329/920 a judecătoriei ocolului II Urban București, și respinge acțiunea intentată de Gh. Blașek pentru evacuarea imobilului închiriat;

Că în contra acestei sentințe, Gh. Blașek a făcut prezentul recurs, invocând, în primul rând, motivul mai sus expus;

Având în vedere, că la instanța de fond, recurentul Gh. Blașek a motivat, ca și prin mijlocul de casare ce formulează astăzi,—că, contestațiunea intimatului era inadmisibilă, deoarece fiind vorba de o cale extraordinară de atac, nu se putea opune pe această cale decât nulitățile relative la formele de procedură, iar nu și excepțiunile ce privesc însuși fondul dreptului de locațiune;

Având în vedere, că Tribunalul, deși recunoaște în principiu, că motivul invocat prin contestație, — prelungirea contractului în baza decretului-lege No. 1420 din 1920, — constituia o apărare în fond, totuși pentru a admite contestația, motivează că legea asupra drepturilor proprietarilor, ar deschide părții nemulțumite pe hotărârea judecătorului de ocol, sau a președintelui de Tribunal, două căi de fond: una a apelului, și alta a contestațiunii, prevăzute de art. 12 și 13 din lege; că, ambele căi de atac sunt căi ordinare, și, deci, partea poate opune, cu ocaziunea contestațiunii, orice mijloace de apărare, chiar și de fond;

Având în vedere că din dispozițiunile art. 12, 13, 19 și 20, din legea asupra drepturilor proprietarilor, rezultă că legiuitorul a instituit două căi de reformare a hotărârei prezidentului Tribunalului sau a judecătorului de ocol dată pe baza acestei legi: una a apelului la instanța superioară, și a recursului la Curtea de Casație (art. 12), și alta, a contestațiunii, la aceiași instanță, în contra executării hotărârei (art. 13); că partea are alegerea între aceste două căi, calea aleasă excluzând pe cealaltă, conform principiului *electa una via...*; că contestațiunea se judecă după regulile stabilite pentru contestațiunile la executarea silită a hotărârilor, și poate fi făcută chiar de proprietar;

Considerând că dacă din această organizare excepțională a căilor de atac, se poate deduce că legiuitorul nu a avut intențiunea de a face din contestațiune, o cale extraordinară propriu zisă de reformare a hotărârei, ci a admis că pe această cale se pot invoca chiar mijloace de fond, totuși, este evident, după principiile de drept, că atunci când hotărârea prezidentului sau a judelei de ocol, nu a fost dată în cazul prevăzut de art. 2 din lege, adică fără citarea părților, ci în celelalte cazuri (art. 3), după chemarea lor legală și debateri contradictorii, partea nemulțumită, care ar alege calea contestațiunii, nu ar putea invoca mijloace de fond pentru a obține reformarea hotărârei, căci contestațiunea trebuind a fi făcută înaintea instanței dela care emană hotărârea atacată, această instanță ar fi chemată să statueze din nou asupra fondului pricinei deja judecat prin acea hotărâre contradictorie, și s'ar viola principiul autorității lucrului judecat; că, în asemenea caz, contestațiunea nu ar putea fi făcută de părți decât pentru viții de formă sau de urmăriți conform art. 400 și urm. cod. pr. civ., și ar avea caracterul de cale extraordinară de atac;

Având în vedere în speță, că acțiunea de evacuare intentată la 29 Iunie 1920 de către Gh. Blașek contra lui Ianoș Sipoș la judecătoria ocolului II București, a fost judecată cu citarea părților și după debateri contradictorii, prin cartea de judecată No. 329/920;

Că astfel fiind, contestațiunea făcută de Ianoș Sipoș, conform legei proprietarilor, nu putea fi bazată pe motive de fond, și anume că contractul de închiriere dintre dânsul și proprietar a fost prelungit de drept prin decretul-lege No. 1420/920, care a anulat declarațiunile de renunțare la contract, ci numai pe motiv de viții de procedură sau de urmărire;

Considerând că Tribunalul prin sentința supusă recursului, judecând că contestațiunea prevăzută de art. 13 din legea asupra drepturilor proprietarilor este în toate cazurile o cale ordinară de atac, putându-se invoca întotdeauna mijloace de fond și admitând contestațiunea făcută de Ianoș Sipoș, ce fusese respinsă de judele ocolului II București ca nefondată, a dat o greșită interpretare dispozițiilor art. 13 din legea asupra drepturilor proprietarilor și a violat principiul autorității lucrului judecat înscris în art. 1200 și 1201 c. civ.;

Că dar motivele I și II fiind întemeiate urmează a fi admise și a casa hotărârea, fără a mai examina și celalt motiv;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată făcută de recurent.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și casează etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 4 Martie 1921

Președinția d-lui M. MOSGOS, Consilier

Firma Export und Import Syndicat & Co. prin d-l avocat S. D. Postelnicu cu V. Macedonsky prin d-l avocat Vitru

Competință.—Dacă un român poate deroga dela competența Trib. române, ca să fie judecat de un Tribunal străin? — Art. 13 c. com. — Creditor privilegiat.—Dacă poate face notificare prin organele românești? — Art. 387 și 388 c. com.

Exequator.—Tratatul de pace dela St. Germain en Laye.—Dacă a modificat dispozițiunile convențiunei de la Haga din 1905? — Art. 374 pr. civilă.— Art. 234, 238 și 244 din Tratatul de pace dela St. Germain en Laye.

1. Dispozițiunile art. 13 c. com. fiind facultative pentru români, deci considerate de ordin privat, ei pot renunța la jurisdicțiunea Tribunalului român, și să fie judecați de o jurisdicțiune aleasă, străină, cum e în speță. Camera de arbitri de pe lângă Bursa din Viena. Prin urmare pe baza unei atare convențiuni, un creditor privilegiat nu poate face somațiune-notificare, conform art. 387 și 388 c. com. rom., prin organele românești, pentru exercițiul drepturilor sale, căci această notificare n'are un caracter extra-judiciar, ci pur judiciar.

2. In ce privește exequatorul, Tratatul de pace dela St. Germain en Laye nu aduce nici-o modificare convențiunei dela Haga și nici reciprocității de fapt dintre România și Statele cu care a fost în război, așa că rămân în vigoare dispozițiunile art. 374 pr. civ.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de S. D. Postelnicu, avocat, în calitate de procuror al firmei „Export und Import Syndikat“ din Viena, în contra sentinței No. 1064 din 14 Decembrie 1920, pronunțată de Tribunalul Ilfov s. II-a comercială, prin care tinde la admiterea

oposiției înregistrată la No. 9706 din 3 Decembrie 1920 și anularea somațiunei No. 49383, ce i s'a adresat de către Victor Macedonsky, la 23 Noembrie 1920, prin Corpul de Portărei al Trib. Ilfov;

Având în vedere că apelantul învoacă ca motiv de apel că rău Tribunalul i-a respins opoziția ca rău îndreptată, pe când trebuia să constate nulitatea somațiunei-notificare, ce i s'a adresat de Victor Macedonsky, și care constată un privilegiu în conformitate cu art. 387 și 388 cod. com.; Tribunalul trebuia, după părerea apelantului, să constate nulitatea sus zisei somațiuni-notificare, intru cât în speță părțile și-au ales o competență unică și exclusivă a unei anumite instanțe din străinătate, iar somațiunea i a fost notificată prin intermediul Corpului de Portărei al Trib. Ilfov, necompetent.

Având în vedere că, în fapt, din actele prezentate de părți și concluziunile scrise și depuse la dosar se stabilește următoarele: Prin actul încheiat la Viena la 20 Martie 1920 și vizat sub No. 12908 la Ministerul Afacerilor Străine din București, firma Export und Import Syndikat din Viena, dă reprezentanța firmei sale pentru România lui V. Macedonsky, iar acesta din urmă se obligă să trimită zisei firme mostre de articole ce ar putea să intereseze firma Export und Import din Viena, cu condițiunile anume arătate în actul din 20 Martie 1920, aflat în copie la dosar, iar în partea finală a acestui act se vede clauza că pentru toate diferendele ivite din această convențiune valorează dreptul comercial în vigoare în Austria, supunându-se judecăței Tribunalului Bursei de produse și mărfuri din Viena;

La 23 Noembrie 1920, pe baza art. 387-388 cod. com. V. Macedonsky somează firma „Export-Import“ din Viena să-i plătească la domiciliul firmei sale din București suma de 35000 lei, provizionul de 25% la vânzarea mărfurilor ce s'a făcut până la data somațiunei, declarând V. Macedonsky că pentru tot ce'i datorează firma Export-Import înțelege să exercite privilegiul special prevăzut de art. 387-388 cod. com. asupra a 567.500 bucăți șervete de hârtie și 100 saci gumă cordofan aflate în magaziile lui V. Macedonsky.—La 25 Noembrie 1920, după primirea acestei somațiuni, firma Export Import Syndikat din Viena, notifică firmei V. Macedonsky, în conformitate cu aceleași texte de lege, art. 387-388 cod. comercial, că face opoziție, arătând că nici un litigiu nu poate fi tranșat între părți de cât în fața comisiunilor de arbitri de pe lângă Bursa din Viena și conform cu legile în vigoare din Austria,—potrivit convențiunei dintre părți.—Această opoziție a fost respinsă de Tribunalul Ilfov s. II-a comercială prin sentința apelată astăzi înaintea acestei Curți;

Având în vedere sentința apelată;

Având în vedere că apelantul își întemeiază atât opoziția de la prima instanță cât și apelul de astăzi pe aliniatul final din convențiunea de la 20 Martie 1920 făcută la Viena, care spune: pentru toate diferendele ivite din această convențiune, valorează dreptul comercial în vigoare în Austria și ne supunem judecăței Tribunalului Bursei de produse și mărfuri din Viena;

Având în vedere că V. Macedonsky obiectează: 1. Că din faptul că a adresat somațiunea aflată la dosar firmei apelante după legile locului unde se execută contractul, nu poate fi vorba din această împrejurare că a deferit cercetarea pricinii dintre părți instanțelor românești, căci în cazul de față prin adresarea zisei somațiuni firmei apelante nu a făcut de cât să ia măsuri provizorii, cazul fiind grav și urgent pentru salvagardarea averii sale;

Considerând că din termenii și spiritul art. 387-388

cod. com. reese că somațiunea adresată de mandatar mandantului său are un caracter special, iar nu un caracter de simplă punere în întârziere, așa precum pretinde intimatul, căci dacă nu se protestează și nu se face opoziție la această somațiune, creditorul, mandatarul, își poate exercita privilegiul său special prevăzut de sus zisele texte de lege asupra mărfii mandantului pe care dânsul o deține, iar somațiunea din speță, în contra căreia nu se face opoziție în termen de trei zile, valorează ca un titlu în contra mandantului, și fiind adresată prin Corpul Portăreilor Trib. Ilfov, reese că intimatul s'a adresat în contra clauzei din convențiunea de la 20 Martie 1920, unor organe incompetente, așa că obiecțiunea intimatului cată a fi privită ca nefondată;

Având în vedere că intimatul V. Macedonsky mai obiectează că deși în principiu clauza din convențiune relativă la alegerea jurisdicțiunii la care părțile înțeleg să se supună ar fi valabilă, totuși în speță alegerea jurisdicțiunii străine s'a făcut în mod forțat de împrejurări și anume că firma apelantă în momentul contractării nu avea avere în România ca să poată fi executată în caz că s'ar fi obținut vre-o sentință în Viena în contra firmei apelante;

Considerând că de îndată ce partea intimată nu contestă validitatea clauzei din convențiune relativă la alegerea jurisdicțiunii și o consideră ca fiind de ordin privat, românul putând renunța la dânsa, textul art. 13 c. c. fiind facultativ, și nu se dovedește cu nimic forța majoră în care se găsea partea în momentul contractării, pentru a anula convențiunea, obiecțiunea că firma apelantă în momentul contractării nu avea avere în România în momentul convențiunii, cată a fi privită ca nefondată;

Având în vedere că intimatul mai obiectează că clauza din convențiunea de la 20 Martie 1920, atributivă de jurisdicțiune, nu poate produce vre-un efect în situațiunea actuală a dreptului internațional, neputându-se executa hotărârea din Viena la noi în țară, întemeindu-se pe tratatul de la *St. Germain en Laye*, promulgat prin legea din 26 Septembrie 1920, și anume art. 234, 238 și 244, de oarece prin aceste articole nu s'ar mai fi menținut principiul reciprocității de fapt din art. 374 proc. civ. relativ la executarea hotărârilor din străinătate, iar că convenția de la Haga din 17 Iulie 1905, relativ la executarea hotărârilor, rămâne fără efect față de România, și în tot cazul Tribunalele române n'ar mai putea acorda exequaturul sentințelor date la Viena, căci legea, tratatul din *St. Germain*, le oprește;

Considerând că din examinarea art. 234, 238 și 244 din tratatul de pace de la *St. Germain*, nu se atinge în nimic chestiunea relativă la executarea sentințelor la noi în țară, date în Austria, și nici chestiunea reciprocității de fapt necesară la executarea hotărârilor la noi și în Austria de astăzi, conform art. 374 pr. civ., obiecțiunea intimatului cată a fi privită ca nefondată;

Că prin nici un text din tratatul de la *St. Germain* nu se atinge chestiunea exequaturului, art. 374 pr. civ. (ce se acordă de Tribunalele române) când este vorba de executarea sentințelor date în străinătate;—

Că în ceiaze privește chestiunea că convenția de la Haga din 1905 ar rămâne fără efect față de România, ținând seama de art. 238 din tratatul de la *St. Germain*, este de reținut că în convențiunea de la Haga din 1905 nu se vorbește de cât de comisiunea rogatorie, procedura pe cale diplomatică, *cautio judicatum solvi*, iar nici de cum de executarea hotărârilor date în străinătate și de chestiunea reciprocității, așa că obiecțiunea intimatului cată a fi înlăturată;

Că de îndată ce este stabilit că tratatul de pace de la *St. Germain en Laye* nu atinge în nimic chestiunea reciprocității de fapt necesară pentru executarea hotărârilor din străinătate la noi, obiecțiunea intimatului că clauza din convențiunea de la 20 Martie 1920 nu ar putea produce nici un efect, cată a fi privită tot ca neîntemeiată. (v. aranjamentul provizor *Monitor Of.* 157/920);

Considerând că dispozițiile art. 13 din c. c. fiind facultative pentru români și deci ele fiind considerate ca de ordin privat, rămânând bine aleasă jurisdicțiunea străină din Viena, obiecțiunile intimatului că apelanta nu a dovedit că legile comerciale din Austria relative la privilegiul vânzătorului sunt identice cu ale noastre și că nu s'a dovedit în fapt că Camera de Arbitri de pe lângă Bursa din Viena, este la fel cu organizația de aci, cată a fi privită ca neîntemeiată, întru cât instanțele române fiind incompetente în speță, prima chestiune ce urmează a fi cercetată fiind competența, nu are a se mai ocupa de chestiunea identității de legislație;

Considerând că somațiunea făcută de V. Macedonsky, conform art. 387-388 cod. com., fiind un adevărat act cu caracter judecătoresc, care dacă nu se opoazează se poate executa, și el fiind adresat prin organe incompetente, urmează ca această somațiune să fie anulată, întru cât numai pe calea anulării se poate înlătura pericolul pentru apelantă de a fi executată în baza ei și deci cată a fi privită ca fondată opoziția apelantei adresată la prima instanță cât și apelul;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul etc.

(ss) *M. Mosgos*; *Gr. Pherechilde*; *G. Sătineanu*

Grefier, (s) *Virgiliu Orescu*

NOTA. — Contractele de mandat și comision au în organizarea economică a unei țări o înrăurire considerabilă asupra întinderii și intensității relațiilor comerciale. Pentru ca aceste două instituțiuni juridice să corespundă menirii lor și să-și îndeplinească în mod real și eficace rolul ce li se cuvine de a stimula activitatea comercială, legiuitorul a recunoscut mandatarului și comisionarului un mijloc sigur de realizare a creanțelor ce au de valorificat contra mandantului sau comitentului și derivând din executarea mandatului sau comisionului. Mandatarul civil n'are un privilegiu asupra lucrului care face obiectul mandatului, decât în măsura în care a făcut cheltueli pentru conservarea lucrului, în conformitate cu dispoziția art. 1730 n. 4 din codul civil, iar în privința dreptului de retențiune recunoscut în genere mandatarului, prin argument de analogie dedus din dispoziția art. 1619 cod. civ. care consfințește un asemenea drept în favoarea depositarului asupra lucrului dat în păstrare, este controversă dacă acest drept garantează numai cheltuelile făcute cu ocaziunea executării mandatului său dacă poate fi invocat și pentru asigurarea onorariului convenit. Mandatarul comercial și comisionarul se bucură de un privilegiu special, bazat pe ideea de gaj tacit și care se exercită asupra lucrurilor pe care mandatarul sau comisionarul le deține în executarea contractului sau care se găsesc la dispoziția sa

fie în depozite publice fie prin posesiunea poliției de încărcare sau a scrisoarei de trăsură a lucrurilor expediate pe adresa sa (art. 387 și 405 alin. 2 cod. comercial); creanțele garantate prin acest privilegiu, sunt nu numai cele care derivă din executarea mandatului sau comisionului ca avansurile făcute mandantului sau comitentului și cheltuelile făcute în executarea contractului, dar și onorarul sau provisionul convenit.

Creditorul gagist, în caz de neplata datoriei la termen, nu poate procedea la vânzarea gajului decât pe temeiul unei ordonanțe prezidențiale, dată în urma cererii creditorului, care să autorizeze vânzarea, și această ordonanță nu devine executorie decât după ce a fost notificată debitorului care a lăsat să treacă trei zile dela primirea ei fără a face opozițiune. În cazul însă când debitorul a făcut opozițiune, hotărârea dată de Tribunal după citarea părților prin care se respinge opoziția, este executorie de drept de și susceptibilă de apel. Când e vorba de privilegiul mandatarului comercial sau al comisionarului, de și bazat pe ideia de gaj tacit, legiuitorul organizează în favoarea acestora o procedura mai expeditivă și mai energică care să le permită de a ajunge la o realizare mai grabnică a drepturilor lor; în consecință mandatarul sau comisionarul nu mai are nevoie să ceară și să obțină o ordonanță prezidențială care să autorizeze vânzarea lucrurilor supuse privilegiului și pe care s'o notifice debitorului; conform art. 388 cod. com., mandatarul sau comisionarul n'are decât o singură obligațiune, măsură de protecțiune absolut necesară în interesul mandantului sau comitentului pentru a-i pune la adăpostul unor pretențiuni nejustificate din partea mandatarului sau comisionarului, și anume: aceștia sunt îndatorați de a face celor dintâi o notificare arătând suma pretinsă ca datorită, cu invitațiunea de a face plata în termen de 5 zile sub sancțiune că în caz de neplată, se va procedea la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului, fără nici o altă formalitate. Față de această notificare mandantele sau comitentul ori plătește suma pretinsă sau face opozițiune la cererea mandatarului sau comisionarului în termen de 3 zile de la primirea notificării; dacă opozițiunea este respinsă de Tribunal sau dacă termenul a trecut fără să se fi făcut opozițiune, mandatarul sau comisionarul poate fără altă formalitate să procedea la vânzarea lucrurilor prin licitație publică sau de către un ofițer public pe prețul curent, conform art. 68 cod. com.; dacă opozițiunea este admisă, vânzarea nu se mai poate face. Hotărârea care admite sau respinge opozițiunea este ea susceptibilă de apel? Cestiunea nu pare a fi fost ridicată înaintea Curței nici de partea interesată, nici din oficiu, deși intențiunea legiuitorului, dacă ținem seama de diferența de

redactare între art. 388 pe de o parte și art. 483 și 484 pe de altă parte și de scopul urmărit de legiuitor când a organizat această procedură, pare a fi fost să nu admită calea apelului. În adevăr pe când în materie de gaj, legiuitorul în art. 484 prevede în mod expres că hotărârea dată asupra opozițiunii la vânzarea gajului este susceptibilă de apel, arătând totdeodată care este termenul de apel și de când începe să curgă, art. 388 nu menționează nimic despre posibilitatea de a se apela hotărârea dată asupra opozițiunii la notificarea făcută de mandatar sau comisionar, ci din contră declară în mod categoric că dacă termenul de facerea opozițiunii a trecut sau opoziția s'a respins, mandatarul sau comisionarul poate, *fără altă formalitate*, să facă a se vinde lucrurile supuse privilegiului; o asemenea interpretare, conformă cu textul dispozițiunii legale, corespunde și spiritului legii care a fost de a stabili un procedeu expeditiv și eficace pentru realizarea creanței mandatarului sau comisionarului.

Logic ar fi fost ca legiuitorul să fi avut o concepțiune unitară constințind aceeași procedură pentru vânzarea gajului ca și pentru vânzarea lucrurilor supuse privilegiului din art. 387 cod. com.; această soluțiune a fost admisă de legiuitorul codului com. italian care în art. 458 reglementând procedura de vânzare a gajului se referă pur și simplu la dispozițiunea art. 363, corespunzător art. 388 din codul nostru.

Dualismul existent în legislațiunea noastră se explică prin faptul că legiuitorul s'a inspirat din două izvoare deosebite: în articolele 387 și 388 a reprodus dispozițiunile corespunzătoare din codul italian, pe când în materia gajului a luat ca model legea belgiană din 5 Mai 1872.

În speța supusă judecății Curței, intervenise între o firmă comercială din Viena și un comisionar din București, un contract încheiat la Viena prin care se dă acestuia reprezentanța firmei străine pentru România, și coprinzând între altele clauza că pentru toate diferendele ivite din această convențiune, părțile contractante se supun jurisdicțiunii camerei arbitrale din Viena; la un moment dat în cursul executării contractului, comisionarul somează firma din Viena să-i plătească suma de 35.000 lei drept provizion de 25 la sută asupra prețului mărfurilor vândute, declarând că înțelege să exercite asupra unor mărfuri ale firmei aflate în magaziiile sale, privilegiul prevăzut la art. 387 și 388 cod. com. La notificarea comisionarului, firma face opoziție arătând că conform convențiunii intervenite între părți, litigiul urmează a fi judecat după legile în vigoare în Austria și e de competența camerei arbitrale din Viena.

Cestiunea astfel dedusă în discuțiunea instan-

țelor judiciare, a fost de a ști care este natura juridică a notificărilor făcute de mandatar sau comisionar? Poate fi oare asimilată cu o somațiune adresată de un creditor, debitorului său prin care cere plata creanței? Este vorba de o simplă punere în întârziere cu efectele proprii acestui act extrajudiciar? Sau, din contră, această notificare are caracterul comandamentului în materie de urmărire imobiliară, adică constituie începutul unei urmăriri la care debitorul poate face contestațiune sub forma unei opozițiuni, deci este punctul de plecare al unui litigiu, a unei instanțe de executare.

Soluțiunea acestei chestiuni prezintă în speță o importanță decisivă din punctul de vedere al competenței stabilită prin convențiunea părților litigante.

Cu drept cuvânt, Curtea de apel a hotărât că din termenii și spiritul articolelor 387 și 388 cod. com., rezultă că notificarea prevăzută de aceste texte are un caracter special, căci dacă mandantele sau comitentul nu face opozițiune la această notificare în termenul stabilit, notificarea constituie un titlu pe baza căruia mandatarul sau comisionarul urmărește și vinde, fără altă formalitate, lucrurile supuse privilegiului său, și aparținând mandantului sau comitentului; deci această notificare, dând naștere la un diferend, conform clausei din contract, atributivă de jurisdicțiune, nu putea fi făcută prin corpul Portăreilor Trib. Ilfov.

ALEX. CERBAN

TRIBUNALUL IAȘI SECȚIA I-a

Audiența dela 24 Octombrie 1921

Președenția d-lui EUGEN PETIT, Prim-Președinte

Wolf M. Avram cu Oficiul de Închiriere Iași

Legea oficiilor de închiriere.—Neconstituționalitate.—Art. 19 din Constituție și 480 c. civil.—Interpretare.—Nelegalitatea compunerii comisiunii deliberative a oficiului de închiriere.—Art. 4 din regulament și 9 din legea oficiilor.—Chiriaș.—Obligația de a anunța oficiului imobilele libere.—Dacă această dispozițiune din art. 11 din lege, care privește pe proprietari, se poate aplica și chiriașilor?—Soluție negativă.

1. Deși art. 19 din constituție declară proprietatea sacră și inviolabilă, însă, conform art. 480 din codul civil, exercițiul dreptului de proprietate poate fi restrâns prin lege, când necesitatea socială o cere; legea oficiilor de închiriere, nu face decât restrânge exercițiul acestui drept, din cauza împrejurărilor anormale prin care trecem și din necesitatea absolută ca fiecare cetățean să aibă un adăpost.

2. Compunerea comisiunii deliberative a oficiului de închiriere este legal constituită, când, conform art. 9 din lege și 4 din regulamentul ei, delegatul proprietarilor s'a tras la sorți de către președintele comisiunii, din listă de zece proprietari, deși

organizația locală a proprietarilor n'a desemnat pe cei zece proprietari, fiindcă s'a abținut de a-i indica, această formalitate nu-i prescrisă de lege sub pedeapsă de nulitate.

3. Art. 11 din legea oficiilor impune proprietarilor obligația de a anunța cu trei luni înainte, oficiului de închiriere, imobilele ce vor deveni libere, iar art. 15 din regulament, deținătorilor sub orice titlu a oricăror feluri de imobile de închiriat, deci această obligațiune nu se poate aplica și chiriașului, în virtutea principiului că dispozițiunile penale ale unei legi trebuiesc interpretate în mod restrictiv și nu pe cale de analogie.

Un regulament are de scop de a stabili amănunțele de aplicare a unei legi și nu poate să creeze noi contravențiuni în afară de cele prevăzute de lege și nici edicta sancțiuni.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Wolf M. Avram din Iași strada I. C. Brătianu No. 137, prin procuratorul său avocat Th. Ch. Ionescu prin petițiunea înreg. la No. 15052 din 12 Octombrie 1921, contra deciziunii comisiunii deliberative a oficiului de închiriere Iași, prin care a fost condamnat la una mie lei amendă în folosul comunei Iași;

Având în vedere susținerile apelantului și actele dela dosar;

Văzând că primul motiv invocat de apelant este relativ la neconstituționalitatea legii oficiilor de închiriere, lege care se pretinde că limitează dreptul de proprietate;

Având în vedere că art. 19 din constituție declarând proprietatea sacră și inviolabilă a înțeles, fără îndoială, să se refere în ce privește definiția de principiu a dreptului de proprietate la art. 480 din codul civil, care era deja în vigoare în momentul promulgării constituției la 1 Iulie 1866, codul civil fiind pus deja în lucrare la 1 Decembrie 1865;

Având în vedere că art. 480 din codul civil dă legilor puterea de a limita exercițiul dreptului de proprietar, edictând că proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut în limitele determinate de lege;

Având în vedere că acest mod de a înțelege dreptul de proprietate, bazat pe tradiție și textul articolului corespunzător 514 din codul civil francez, este în deplin acord și cu evoluția socială a acestui drept, care dintr'un apanagiu exclusiv al proprietarului are tendința de a deveni tot mai mult o funcțiune socială;

Că deci limitarea adusă dreptului de proprietate prin legea oficiilor de închiriere, lege impusă de împrejurările anormale prin care trecem și de necesitatea absolută ca fiecare cetățean să aibă un adăpost, nu este — cum se susține — contrară pactului nostru fundamental;

Văzând, că în al doilea rând, se susține de apelant, nelegalitatea compunerii comisiunii deliberative a oficiului de închiriere din orașul Iași, pentru motiv că delegatul proprietarilor nu este în mod real delegat de către proprietari, cum cere art. 4 din regulamentul legii, dar a fost tras la sorți dintre proprietari de către președintele oficiului;

Văzând însă că pe de o parte alegațiunea apelantului nu este dovedită și pe de altă parte având în vedere că art. 9 din legea oficiilor de închiriere spune că delegatul proprietarilor se trage la sorți de către președintele comisiunii;

Că față cu dispozițiunile formale ale acestui text de lege, măsurile explicative prevăzute de art. 4 din regulament, care prevede că tragerea la sorți se face din lista de zece proprietari prevăzută de organizația locală recunoscută, nu poate fi considerată ca prescrisă sub pedeapsă de nulitate, în lipsa unui text formal de lege în acest sens, mai cu seamă că nu se prevede cazul cum se va proceda atunci când organizația proprietarilor, va refuza să trimită oficiului lista celor zece proprietari desemnați de ea;

Că astfel fiind, nici acest al doilea motiv de apel nu este fundat;

Văzând că din lucrări rezultă, că în fapt apelantul Wolf M. Avram este condamnat la una mie lei amendă — pentru că având cu chirie, pe timp de trei ani începător la Sf. Gheorghe 1921, un apartament în casa din Iași, strada Labirint No. 15 a preotului Păun, cu contractul vizat de administrația financiară Iași sub No. 4938 din 9 Martie 1921, nu l-a ocupat, camerele fiind găsite libere de către șeful oficiului de închiriere;

Văzând că faptul acesta nu e prevăzut și pedepsit de art. 11 din legea oficiilor de închiriere pe care se bazează prima instanță, acest text nereferindu-se decât la proprietarii cari nu înștiințează din timp oficiile despre apartamentele ce au disponibile iar nu și la chiriași; că dispozițiunile penale ale unei legi nu pot fi interpretate decât în mod strict și nu pe cale de analogie; că nici art. 15 din regulamentul respectiv invocat de prima instanță nu se referă la cazul de față, el vorbind de deținători sub orice titlu a oricăror feluri de imobile de închiriat, în categoria cărora nu intră și apelantul, apartamentul în chestiune nefiind de închiriat, și apoi un regulament care are menirea de a stabili amănunțele de aplicare a unei legi neputând în principiu să creze noi contravenții în afară de cele prevăzute în lege și nici de a edicta sancțiuni;

Că deci apelul de față urmează a se admite ca întemeiat pentru acest al treilea motiv;

Pentru aceste motive redactate de dl prim președinte Eugen Petit, Tribunalul admite apelul făcut de Wolf M. Avram, etc.

(ss) *Eugen Petit, Pogonat*

Grefier (s) *Pâslariu*

NOTA. — Trib. Iași, prin sentința ce o adnotăm, face, după câte știm, prima aplicațiune a legii oficiilor de închiriere, într'o speță destul de curioasă: apelantul W. A. este dat în judecată de către oficiul de închiriere din Iași, fiindcă nu s'a conformat legii oficiilor de a anunța că este liber apartamentul ce-l ocupă ca chiriași pentru folosința sa, încă dela Martie 1921, deși legea pune această obligațiune numai pentru închirierile făcute după data de Septembrie a. c. (art. 23).

Cu ocaziunea judecării apelului s'au pus în discuțiune următoarele chestiuni: 1. *Legea oficiilor de închiriere este anti-constituțională*; 2. *Compunerea comisiunii deliberative a oficiului de închiriere din orașul Iași este ilegală, fiindcă delegatul proprietarilor n'a fost desemnat de sindicatul proprietarilor din localitate, care s'a abținut*; 3. *Obligațiunea de a anunța imobilele de închiriat, după data promulgării legii, este impusă numai proprietarilor, iar nu și chiriașilor*.

Tribunalul rezolvă aceste trei chestiuni în mod juridic și bine motivat.

1. Într'adevăr, în ce privește neconstituționalitatea legii oficiilor de închiriere înființate prin legea dela 21 August 1921, obiecțiunea este ne-

intemeiată. Art. 19 din Constituție garantează dreptul de proprietate, sacru și inviolabil în principiu, în sensul că acest drept nu i se poate răpi proprietarului, că nu poate fi expropriat decât cu formalitățile prevăzute de lege și în cazurile specificate de ea, însă legiuitorul poate restrânge exercițiul acestui drept în interesul armoniei sociale.

Căci nici un drept nu poate fi absolut și intangibil în exercițiul lui; el este atât timp garantat cât nu lezează drepturile altuia (abuzul de drept) și interesele colectivității.

— „Dreptul la libertatea muncii, ca și dreptul de proprietate, zice Margueny, nu sunt de cât niște formule provizorii, cari pot să rezume la un moment dat un anumit aranjament social avantajos, dar care n'au nimic absolut în ele și sunt susceptibile de variație după cerințele interesului social. Abuzul dreptului de proprietate sau posibilitatea acestui abuz, a dat naștere la o serie de măsuri restrictive a exercițiului acestui drept“¹⁾.

Ca atare dreptul de proprietate, exclusiv și absolut în principiu, este susceptibil de a fi reglementat de legi în ce privește exercițiul său, și legiuitorul o parte face în toate cazurile, când interesul social o cere, aducându-i restricțiuni, Acesta este și sensul art. 480 din c. civ.

Ori din spiritul legii pentru înființarea oficiilor de închiriere, reese că legiuitorul nu s'a atins de dreptul de proprietate urbană, garantat prin constituție, ci numai a restrâns exercițiul lui, în sensul că facultatea de închiriere este dată unui *oficiu public*, după anumite formalități edictate de lege, și după un preț fixat de ea, ca echivalent al dreptului de folosință al imobilului (art. 3 și urm. din lege).

Această restricțiune adusă dreptului de proprietate prin legea oficiului de închiriere i-a fost impusă legiuitorului de necesitatea socială, ca fiecare cetățean să-și aibe un adăpost, ferindu-l de specula ce se făcea de către proprietarii abuzivi cu închirierea imobilelor lor.

Prin urmare aceasta restricțiune justificată de «cerințele interesului social» cum se exprimă Margueny, nu poate constitui o încălcare a dreptului de proprietate, garantat prin art. 19 din constituție.

2. *În ce privește legalitatea constituției comisiunii*. Art. 9 din legea oficiilor dispune că comisiunea se va compune din primarul orașului sau un delegat al său, un judecător delegat de președintele Tribunalului, un chiriaș și un proprietar, trași la sorți de președintele comisiunii. Iar art. 4 din regulamentul legii completează că chiriașul sau proprietarul vor fi trași la sorți «din liste de câte 10 chiriași și 10 proprietari prezentate de organizațiunile locale recunoscute. În lipsă de organizațiuni recunoscute, listele se vor forma de către prefecturile de orașe sau în lipsă de prefecturile de județ».

În speță însă e o ipoteză neprevăzută de legiuitor: În Iași există un sindicat al proprietarilor urbani, însă acesta a refuzat să prezinte o listă de 10 proprietari, din care să se tragă la sorți delegatul proprietarilor, conform art. 9. Atunci întrebarea: *în acest caz comisiunea este legal constituită?* Tribunalul răspunde afirmativ pe temeiul că această dispoziție nu-i prescrisă sub pedeapsă de nulitate, în lipsa unui text formal de lege.

1) E. Margueny, Le droit de la propriété et le régime démocratique, p. 5.

Soluția Tribunalului o găsim echitabilă, căci altfel ar urma ca legea să nu se poată aplica nici odată acolo unde proprietarii n'ar vroi se desemneze pe reprezentanții lor, din care să se tragă la sorți delegatul lor din comisiune.

În tot cazul este o lacună în lege că nu s'a prevăzut nici o sancțiune în această ipoteză, cu atât mai mult, cu cât legiuitorul cunoștea atitudinea proprietarilor în această privință.

3. Art. 11 din legea oficiilor de închiriere impune obligațiunea proprietarilor de imobile ca să anunțe oficiului, cu trei luni înainte imobilele ce vor deveni libere, ca oficiul să întocmească lista acestor imobile și să o afișeze cu două luni înainte de Sf. Gheorghe sau Sf. Dumitru.

Însă art. 15 din regulamentul legii impune această obligațiune tuturor «deținătorilor sub orice titlu a oricăror feluri de imobile de închiriat..».

Atunci întrebarea: *chiriașul, cum este în speță, este supus la această obligațiune, când se mută în imobilul ce-l ocupă?*

S'ar părea că regulamentul adaugă la lege, ceea ce în cazul de față nu o poate face, căci art. 11 din lege este expres: *această obligațiune este impusă proprietarului imobilului, iar nu chiriașului.*

Iar art. 19 din lege sancționează această obligațiune cu o amendă dela 100—1000 lei, care nu se poate pronunța decât contra locatorului (proprietarului).

Tribunalul cu drept cuvânt decide, că față de art. 11 din lege, și spiritul ei, această obligațiune incumbă numai proprietarilor, iar nu și chiriașului, chiar, când acesta s'ar muta într'un imobil devenit gol, după data aplicării legii, deși în speță, închirierea a avut loc înainte de 1 Septembrie a. c.

Sancțiunea din art. 19 se aplică numai locatorului (proprietarului imobilului), iar nu și locatarului (chiriașului) în virtutea principiului că dispozițiunile penale ale unei legi nu pot fi interpretate decât în mod restrictiv, iar nu și prin analogie.

Ia afară de aceasta art. 15 din regulament, prin expresiunea de deținători sub orice titlu a ori căror feluri de imobile de închiriat, a înțeles pe cei ce dețin camere mobilate, pe hotelieri, etc., în nici un caz pe chirias, când deține imobilul pentru folosința lui personală.

Pe lângă aceasta un regulament are menirea de a stabili amănuntele de aplicare a unei legi și nu poate suplea legea, ori edicta contravențiunei noi, în afară de cele prevăzute de lege.

Prin urmare, Tribunalul, în speță, a făcut o aplicațiune justă a legii.

E. C. DECUSARA

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DORHOI

Audiența dela 4 Iulie 1921

Președenția d-lui N. GEORGEAN, Judecător

Ordonanța președențială No. 5545

Ordonanță de référé. — Dacă jurământul decisor este admisibil? — Art. 66 bis și 237 pr. civ.

Jurământul decizor este inadmisibil pe calea procedurii référé, căci primirea sau neprimirea lui ar prejudeca în mod irevocabil fondul litigiului, ceea ce e incompatibil cu natura procedurii référé.

Noi, Președintele,

Având în vedere că, potrivit art. 66 bis pr. civ., pre-

ședintele Tribunalului poate să hotărască, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept ce s'ar păgubi prin vre-o întârziere;

Considerând că cererea de expulzare făcută de un proprietar contra unui deținător pe nedrept al unui imobil ce-i aparține este, în principiu, o cerere de natură urgentă, de oarece, pentru ușoara circulație a bunurilor și garantarea dreptului de proprietate, proprietarul trebuie să aibă la dispoziție imobilul său pentru a-i putea face reparațiunile necesare și a-l reda la timp în bună stare unui alt locatar, căci altfel s'ar putea întâmpla ca la izgonirea deținătorului pe calea ordinară, proprietarul să nu mai poată găsi un alt locatar căruia să-i închirieze imobilul în aceleași condițiuni avantajoase și s'ar putea întâmpla, de asemenea, că deținătorul pe nedrept al imobilului nu ar prezenta suficiente garanții pentru plata chiriei și a daunelor cauzate;

Considerând că, potrivit art. 66 bis pr. civ., pe această cale sumară nu se pot lua decât măsuri provizorii și conservatorii impuse de necesități imperioase și în cazuri grabnice spre a nu se periclita drepturile părților, ceea ce exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a însuș fondului dreptului ce formează obiectul litigiului; că, dacă însuș fondul dreptului nu poate fi soluționat cu caracter de lucru judecat pe această cale, totuși un examen sumar al afacerii este autorizat de lege și e chiar indispensabil atât din punctul de vedere al justificării competenței instanței excepționale de a lua această măsură provizorie, cât și pentru ca tribunalul să poată aprecia din punctul de vedere al măsurii ce i se cere care dintre părțile litigante are în favoarea sa aparențele unei situațiuni juridice legale și justifică un interes legitim pentru ca să i se poată încuviința o măsură provizorie până la rezolvirea pe calea principală a dreptului comun a însuși fondului pretențiunilor în litigiu (Cas. I, No. 701/920, *Jurisprudența Română* No. 11/921);

Având în vedere că pentru rezolvirea și admiterea cererii, reclamații deferă un jurământ decizoriu lui Pincu Șepcaru și anume dacă nu plătește chirie Dorei Goldstein și dacă nu angajează și plătește el salariile lucrătorilor din atelierul de frizerie;

Considerând că, potrivit celor expuse mai sus, pe această cale excepțională nu se poate rezolva sau prejudicia însuș fondul dreptului;

Având în vedere că, potrivit principiilor generale de drept, jurământul este o tranzacțiune în sensul că odată prestat sau refuzat tranșează complect litigiul între părți, fără posibilitate de a se mai putea reveni asupra lui;

Că dar, astfel fiind, dacă s'ar admite jurământul în specie ar fi să se răstoarne cu totul principiile stabilite în materie de ordonanțe președențiale, de oarece jurământul prestat sau refuzat ar fi de natură a prejudeca însuș fondul dreptului, căci cu ocaziunea judecării asupra fondului afacerii, Pincu Șepcaru nu ar mai putea reveni asupra punctelor ce s'au dedus și asupra cărora s'a prestat sau refuzat jurământul și care ar avea față de el puterea unei tranzacțiuni (*Dalloz*, *Jurisprudence générale*, Rep. alph., vol. 38, p. 754, No. 221);

Și dar, față cu cele expuse mai sus, respingem etc.

Președinte, N. Georgian

Grefier, Șindilă

NOTA. — Speța ce o însoțim cu această scurtă notă e interesantă pentru că până acuma n'a venit în discuțiune chestiunea dacă jurământul decizor e sau nu admisibil pe cale de referé.

Ordonanțele referé dându-se fără citarea părților,

ele aparțin jurisdicțiunii contencioase numai în apel și recurs, unde se citează părțile, unde, prin urmare, sînt sau pot fi debateri contradictorii, adică proces.

Garsonnet (VII, 3000) admite că prezidentul poate lua măsuri provizorii și interlocutorii, iar probele pot fi ca în or-ce proces, scrise, marturi, fără prejudiciul fiecărei părți de a se prevala de mărturisirea celeilalte sau de a-i da jurământ decizor. De asemenea Garsonnet recunoaște dreptul prezidentului de a se lumina ordonând expertize, descinderi locale, comparația personală a părților și jurământul supletor, precum și comunicarea actelor între părți, aducerea pieselor justificative, etc.

Bioche însă (Dect. de Proc., ed. III, v. Réfè é, No. 284) nu admite decât jurământul supletor.

Pe calea procedurii refere nu se poate soluționa fondul dreptului ¹⁾ și de aceea jurământul decizor, din acest punct de vedere, poate fi respins ca inadmisibil.

1) Cas. I, 617/920, *Curierul Judiciar*, No. 26 921; Boitard, II, ed. 11, No. 1066: «le fonds de l'affaire, le droit des parties ne peut pas être et n'est pas en question».

S'a întâmplat însă ca, în refere să se accepte și să se presteze jurământul. Asupra consecințelor acestei probe iată cum motivează suprema Curte, lăsând să se înțeleagă că jurământul e inadmisibil în refere: «Considerând că dacă o parte nu poate fi obligată a-și vedea rezolvată pe calea sumară a acestui text de lege (66 bis pr. civ.) validitatea titlului pe care-și întemeiază dreptul său, această regulă nu poate avea de efect de a nimici, prin simpla voință a uneia din părți, caracterul tranzațional al probei jurământului oferit de dânsa, acceptat și prestat de partea adversă».

Soluțiunea ar trebui să fie aceeași și în apel, deși părțile aici se citează, ne aflăm înaintea unui contencios, unui proces, pentru că și în acest caz nu poate exista autoritate de lucru judecat și se statuează tot în mod provizor, fără să se prejudice fondul.

În refere instanța neputînd să se pronunte asupra fondului, ci numai să l examineze, spre a fi în măsură să aprecieze temeinicia cererii, preferim părerea care nu admite jurământul în refere.

STEFAN SCRIBAN

Dorohoi Octombrie, 1921

Avocat

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant: Dr. Tadeu Bogdanovici prin d-l avocat Ion Cristescu.
Intimat: Iosef Husar prin d-l avocat Alex. Velescu.

Contract de locație. — Obligația proprietarului de a procura încălzitul. — Neîndeplinire. Dacă mai poate cere rezilierea contractului? Art. 2 din decretul-lege No. 1420/920.

Când prin contractul de locațiune s'a stipulat că proprietarul va procura chiriașului și încălzitul, iar proprietarul nu i-a procurat efectiv încălzitul, el n'are dreptul de a invoca beneficiul art. 2 din decretul-lege 1420/920, chiar când nu i-a plătit suma convenită pentru încălzit la termenele fixate prin contract și cere pe acest motiv rezilierea contractului.

Prin urmare, în speță, dovedindu-se că chiriașul a plătit chiria cu sporul legal în termenul fixat de art. 2 din decretul-lege No. 1420/920 (20 Aprilie 1920), afară de suma convenită pentru încălzit, care nu i-a fost procurat efectiv de proprietar, cum se constată în fapt, proprietarul nu mai poate invoca dispozițiunile art. 2 din menționatul decret-lege. (*Curtea de apel București, secția I-a, decizia No. 67 din 9 Martie 1921, prin care s'a respins apelul contra sent. No. 875/920 a Trib. Ilfov secția II-a c. cor.*)

SECȚIA II

Apelant: Teofil Mihalovici prin d-l avocat Ștern.
Intimat: Elias Nachmias prin d-l avocat N. Stănescu.

Contract de locație. — Clauză că plata se face pe stil vechi. — Procurator. — Plata făcută din eroare pe stil nou. — Dacă poate constitui o renunțare tacită la clauza expres stipulată de parte? — Decretul-lege No. 1420/920.

Când într'un contract de locație se stipulează clauza

că contractul începe de la 26 Oct. st. vechiu și se sfârșește la 26 Oct. st. vechiu, iar chiriașul va plăti proprietarului la domiciliul său, în două rate semestriale: 20 Sept. și 20 Martie, fără nici o altă mențiune, chiar dacă contractul a intervenit posterior D.-lege, care dispune că termenile se vor socoti pe stil nou, nu se poate interpreta că părțile au înțeles ca plățile să se facă pe stil nou, când procuratorul apelantului, în lipsa lui, a plătit din eroare plata pe stilul nou. Această eroare nu poate fi interpretată ca o renunțare tacită la clauza expres stipulată prin contract.

Prin urmare, în speță, plata se consideră făcută în termen, și nu se poate pe acest temiu cere rezilierea contractului. (*Curtea de Apel București, secția II, decizia 178 din 21 Iunie 1921, prin care s'a admis apelul contra sent. No. 356/921 a Trib. Ilfov, secția II c. c.*)

SECȚIA III

Apelant: Dr. D. Naumescu, prin d-l av. esar Ionescu.
Intimat: Maria Antohi zis Poșoiu prin d-l av. Mateiu Iosefache.

Contract de locație. — Reducere de chirie. — Dată care servește de fixare. — Decretul-lege 1420/920. — Reducere consimțită de proprietar. — Dacă mai are loc aplicațiunea al. 9 art. 6 din decretul-lege 1420 din 2 Aprilie? — Art. 6 al. 1 și 9 din decretul-lege 1420/920.

Conform art. 6 al. prim din decretul-lege 1420/920, cu începere dela Sf. Gheorghe chiriile anuale pentru imobilele prevăzute în art. 1 din sus zisul decret vor fi cele constatate la Sf. Dumitru 1915, fie că ar fi mai mari, fie că din împrejurările războiului ar fi mai reduse.

În speță însă, reducerea de chirie care s'a consimțit de proprietar nefiind datorită războiului, ci insalubrității a două camere din apartamentul ocupat de apelant, proprietarul nu poate cere aplicațiunea dispozițiunilor al. 9 din art. 6 din decretul 1420/920, de

oarece chiriașul nu pretinde decât a i se fixa chiria convenită prin contract, în urma înțelegerii intervenite. (Curtea de Apel București s. III, decizia civilă 248 din 1 Dec. 1920, prin care s'a admis apelul contra sent. No. 780/920 a Trib. Ilfov secția III c. civ.).

Apelant: Ion Velișeu prin d. av. C. H. Rossetti.
Intimată: Vasilca Velișeu prin d. av. Ghermănescu.

Apel. — Pensie alimentară. — Sofie. — Domiciliu fixat de prima instanță. — Dacă decăde din dreptul său dacă nu s'a stabilit? — Art. 250 c. civil (art. 268 c. civ. fr.).

Din cuprinsul art. 250 c. civil nu reesă nici o decădere pentru partea care cere pensie alimentară, în cazul când femeea nu s'a stabilit la domiciliu fixat prin hotărârea primei instanțe. Decăderile trebuiesc să fie expres prevăzute, ele nu se pot crea pe cale de interpretare, legiuitorul neprevăzând nici o sancțiune în acest caz.

Decizia Cass. fr. din 1885 invocată de apelant nu poate avea temei în cauză, de oarece textul francez (art. 268) diferă cu totul de textul român referitor la pensia alimentară. (Curtea de Apel București, secția III, decizia civilă No. 20 din 19 Feb. 1921 prin care s'a admis apelul făcut contra sent. civile No. 545/920 a Trib. Ilfov secția II, c. civ.).

NOTA. — După textul fr. „Tribunalul va trebui să fixeze locul unde să șadă femeea“, aceste cuvinte legiuitorul român le-a suprimat din textul art. 250 c. civ.; însă nici în Franța această dispozițiune nu este prevăzută sub sancțiunea unei decăderi. Vezi C. Nacu, Comparațiune între codul român și codul Napoleon, p. 131. (N. R.)

SECȚIA IV

Apelant: D. Maimarolu prin d. av. N. Alexandrescu.
Intimat: N. și Gh. Simbacea prin d-nii av. I. G. Periețeanu, Em. Slătineanu și Alex. Ioanid.

Contract de închiriere. — Prelungire. — Condițiuni. — Forță majoră. — Art. 1 din D. lege 1420/920.

Conform art. 1 din decretul lege 1420/920 toate închirierile scrise sau verbale de imobile rurale sau urbane afectate locuinței, sunt prelungite de drept până la Sf. Gheorghe 1922, numai cu condiția ca chiriașul să fi locuit în comună înainte de 15 Aug. 1916 sau se justifice un vădit interes de serviciu public sau de familie.

Scopul acestor prescripțiuni este de a se evita aglomerațiunile în centrele populate și deci scumpirea chiriilor. Legiuitorul n'a admis excepțiuni decât în cazuri speciale, caracterizate printr'o situație cu totul excepțională pentru a avea de efect să violeze legea părților, conferind chiriașului, fără consimțământul proprietarului, dreptul de a prelungi termenul de închiriere.

În speță însă, cazul de forță majoră invocat de intimat, că înainte de 15 August 1916 locuia ca arendaș în comuna Lehliu (Ilfov), însă fiindcă i s'a distrus locuința din cauza războiului și a fost nevoit să se mute în București, nu poate constitui un vădit interes de familie, în sensul legii, care să justifice șederea sa în București, căci același motiv l'ar putea invoca mulți chiriași din țară, ca să poată beneficia de dispozițiunile art. 1 din zisul decret. (Curtea de Apel București secția IV, decizia civilă No. 105 din 18 Mai 1921 prin care

s'a admis apelul contra Sent. 1053/920 a Trib. Ilfov, secția I-a c. cor.).

NOTA. — Vezi în acelas sens C. Apel Buc. s. IV, 84 din 6 Aprilie 1920, în Curierul Judiciar No. 31/921, p. 496 cu nota d. Decusară. (N. R.)

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

Acțiunea publică. — Falș criminal. — Chestiunea de stat prejudicială referitoare nu la judecată, ci la acțiune. — Punerea în libertate a inculpaților.

Când o urmărire de falș se leagă de niște chestiuni de stat, ea este, conform art. 386 și 387 c. civ. (art. 340, 341 c. civ. rom.) subordonat soluționării acestor chestiuni de către trib. civile, așa că chestiunea filiațiunii constituie o chestiune prejudicială nu numai pentru judecată, dar chiar și pentru acțiunea publică.

Prin urmare, e loc, în asemenea caz, de a pune în libertate pe preveniții în contra cărora nu-i acțiune posibilă. — (Curtea din Alger, 31 Dec. 1920. La Loi, No 166 din 26 August 1921).

Conferința d. Cesare Vivante la Baroul de Ilfov

Ilustrul profesor de drept comercial de la facultatea din Roma, răspunzând invitațiunii baroului de Ilfov, a ținut eri la orele 5, în sala Trib. com., s. II, o conferință în limba italiană, având ca subiect modificarea legislației comerciale.

Cu acest prilej, d. Dobrescu în numele baroului, d. Gr. Ferechide, consilier la Curtea de Apel, și d. I. Fițescu în numele magistraturei, au salutată pe distinsul oaspete, aducând omagii științei și reputațiunii sale mondiale.

D. Vivante răspunzând acestor salutări, intră în subiectul său, exprimând dorința ca atât dreptul comercial cât și dreptul civil să fie modificate și contopite într'o legislație unică, însă cum opera aceasta este prea uriașă, d-sa crede că trebuie pășit în mod grabnic la reforma codului comercial. A arătat apoi în linii generale cum ar trebui făcută modificarea, insistând asupra contractelor de asigurare, de transport, societățile anonime pe acțiuni, întinderea procedurii falimentare și la debitorii civili. A arătat apoi că România care are și aplică de atâtea decenii codul comercial italian, care are afinitatea de rasă cu poporul italian, în fine aceleași interese, același ideal de dreptate, să profite de lucrările de elaborare a noului codice comercial italian, spre a colabora la această operă, și a ajunge la creierea unui cod unic pentru ambele țări.

Mijlocul practic ar fi următorul: anteproiectul elaborat de comisiunea din Italia de sub prezidenția d-lui Vivante să fie trimis și în România, ca în jurul lui să se facă și aci — după cum se vor face și în Italia — discuțiunile și observațiunile necesare.

În urmă numindu-se o comisiune română la fel cu cea italiană să conlucreze cu aceasta și ținând seama de toate observațiunile ce vor fi făcute în ambele țări, să dea formă definitivă unui acord unic.

Propunerea ca și întreaga conferință au fost aplaudate și ovaționate de sala arhiplină.

Seara, la orele 10, a avut loc la hotel Bulevard un banchet oferit de avocații baroului Ilfov ilustrului oaspe.

Au luat cuvântul d-nii Dobrescu, decanul baroului, C. Arion, Ioanițescu, Râmniceanu, Petrescu-Comneni etc, cărora le-a răspuns d. Vivante, mulțumind pentru sentimentele de dragoste ce i se arată.